

ПРОЕКТ НА ПРОГРАМЕН И ОРИЕНТИРАН КЪМ РЕЗУЛТАТИТЕ БЮДЖЕТ

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

- ✓ *ВСЕОБХВАТНО*
- ✓ *ДОСТЪПНО*
- ✓ *КАЧЕСТВЕНО*

ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

ЗА 2008 г.

И РАЗВИТИЕ НА:

*НАУЧНИЯ ПОПЪЛНЕНИЕ - БАЗА ЗА
УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ*

Визия за развитието на политиките

В Република България разработването и провеждането на националната политика в областта на образованието и науката е отговорност на Министерство на образованието и науката.

Превръщането на българското образование в ефективна система, неразделна част от общоевропейското образователно пространство, е основен национален приоритет, изискващ обединените усилия на българското общество. Отчитайки динамиката на глобализиращия се свят, както и съвременните потребности на националната икономика и останалите обществени сфери, политиката на Правителството в областта на образованието е насочена към ускоряване на неговото модернизиране и развитие и същевременно към съхраняване на традиционните ценности на българската образователна система.

В областта на училищното образование – целта е осигуряване на равен достъп до качествено образование на всяко българско дете.

В областта на висшето образование – целта е осигуряване на качество и отвореност на системата на висшето образование.

В областта на науката – целта е създаване на ефективна система, насочена към развитие на научния потенциал и интегриране на българските учени в общеевропейското изследователско пространство.

Процесът на модернизация на българското образование се основава на следните **основни принципи**:

- Ø **Баланс** между традиционните достойнства на българското образование и необходимостта от усъвършенстването му;
- Ø **Прозрачност на управлението**, предвидимост на развитието и стабилност на решенията в системата на образованието;
- Ø **Активно партньорство** между всички ангажирани с провеждането на образователната политика – държавни институции, учители, родители, работодатели, синдикати, неправителствени организации;
- Ø **Конкуренция** между учебните заведения чрез предлагане на качествено и атрактивно обучение, независимо от формата им на собственост;
- Ø **Отвореност**, т.е. превръщане на образователната система в гъвкава, отворена към развитието на икономиката и пазара на труда в Европейския съюз.

Приоритетите за реализиране на поставените цели са:

В областта на училищното образование:

- Ø Целенасочени мерки за намаляване на броя на отпадащите и необхванати ученици в задължителна училищна възраст;
- Ø Осигуряване на интегрирано обучение на децата със специални образователни потребности;
- Ø Създаване и прилагане на ефективна система за оценяване на резултатите на учениците (вътрешно и външно оценяване);
- Ø Масово навлизане на ИКТ в българското училище;

- Ø Ритуализация на училищния живот и развитие на извънкласната и извънучилищната дейност;
- Ø Въвеждане на система за кариерно развитие и диференцирано заплащане на учителите, основана на резултатите;
- Ø Разпространение на системата на делегираните бюджети във всички училища;
- Ø Децентрализация на управлението на училищното образование.

В областта на висшето образование:

- Ø Създаване на нов модел на финансиране, стимулиращ конкуренцията и развитието;
- Ø Повишаване на ефективността на управлението на висшите училища от страна на държавата и обществото;
- Ø Изграждане на доверие между висшите училища и бизнеса;
- Ø Оптимизиране на вътрешната и външна структура на висшите училища;
- Ø Създаване на ефективни механизми за контрол на качеството, в това число контрол върху резултатите;
- Ø Изграждане на динамичен модел на кариерно развитие и повишаване на социалния статус на академичния състав;
- Ø Превръщане на висшите училища в основни центрове на науката;
- Ø Осигуряване на условия за мобилност на студентския и академичния състав.

В областта на науката:

- Ø Увеличаване на дела на програмното финансиране на системата и утвърждаване на проектния принцип на финансиране на научните изследвания;
- Ø Създаване на ефективни механизми за разпределяне на субсидията;
- Ø Засилено финансиране на приоритетни научни направления;
- Ø Създаване на обективни и прозрачни процедури за оценка на проектите, включително с участието на международни експерти;
- Ø Изграждане на система от стимули за млади изследователи;
- Ø Стимулиране на научното сътрудничество.

По всяко от изброените по-горе приоритетни направления по програмите в програмния и ориентиран към резултатите формат на проектобюджета на МОН за 2007 г. са включени следните **основни мерки**:

За подобряване на качеството и ефективността на учебния процес:

- ü Осъвременяване на учебните програми;
- ü Въвеждане на нови методи на преподаване, при които учащите се са активна страна в учебния процес;
- ü Приоритетно обучение по чужди езици;
- ü Въвеждане на ранно компютърно обучение и на информационните технологии в процеса на обучение на всички нива;
- ü Въвеждане на съвременни и обективни методи на оценяване при завършване на отделните образователни етапи и степени и придобиване на степен на професионална квалификация;
- ü Осигуряване на възможности за пряко прилагане на получените знания и умения в професионална среда.

За усъвършенстване структурата на образователната система:

- ü Осигуряване на възможности за избор на профилирано или професионално образование, професионално обучение или реализация на пазара на труда след завършване на задължителното образование;
- ü Развитие на нови възможности за преход както между образователните степени, така и между различните видове училища, въз основа на покрити общи образователни стандарти;
- ü Въвеждане на по-гъвкави форми на обучение, насочени към ограничаване броя на учениците, които рано отпадат или изобщо не са обхванати от образователната система;
- ü Създаване на условия и стимули за реализиране на политиката за „учене през целия живот“.

За обвързване на висшето образование с науката:

- ü Утвърждаване на висшите училища като центрове за научни изследвания и научно-приложни разработки;
- ü Стимулиране на интерес към научни изследвания у младите учени и преподаватели и интегрирането им в европейското образователно и изследователско пространство;
- ü Въвеждане на рейтингови системи на висшите училища по професионални направления според качеството на обучение, научната дейност и реализацията на студентите.

За развитие на системата за управление на образованието:

- ü Уреждане на основните отношения в системата на образованието на законово равнище;
- ü Децентрализация на управлението на образованието чрез делегиране на правомощия на училищата в областта на финансите, управлението на кадрите и въвеждане на иновации в учебния процес;
- ü Квалификация на директорите на училищата за повишаване на управленската им компетентност;
- ü Постигане на пълноценно партньорство при управлението на училищата чрез поемане на права и отговорности от страна на родителите и бизнеса;
- ü Гарантиране на възможности за постоянна квалификация на преподавателите и обвързване на добрите резултати от учебната дейност с морални и материални стимули, които да повишат икономическия и социалния статус на българските преподаватели.

За обвързване на финансирането с качеството на образователния продукт:

- ü Прилагане на трикомпонентен модел за финансиране на средното образование, основан на единен стандарт за издръжка на един ученик, прилагане система на делегираните бюджети и програмно финансиране;
- ü Дългосрочно обвързване на ресурсната осигуреност на системата с качеството на образованието;
- ü Въвеждане на система от индикатори за оценка на качеството, съпоставима с тази в страните от Европейския съюз, с цел осигуряване на реални възможности обществото и пазарът на труда да получават информация за качеството на обучението в различните училища.

Стратегически и оперативни цели

В пилотния програмен и ориентиран към резултатите бюджет за 2008 г. МОН идентифицира следните стратегически цели в рамките на съответните области на политиката:

Политика за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в областта на средното образование:

- Ø *Повишаване на качеството в средното образование*
- Ø *Равен достъп и всеобхватност в системата на средното образование*
- Ø *Осигуряване на условия за учене през целия живот*

Политика за равен достъп до качествено висше образование:

- Ø *Повишаване на качеството във висшето образование*
- Ø *Равен достъп до висше образование*

Политика за развитие на научния потенциал – база за устойчиво развитие

- Ø *Развитие на насочени научни изследвания в приоритетни области*

В изпълнение на политиката за всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в областта на средното образование Министерство на образованието и науката през 2008 г. ще изпълнява следните програми:

- Програма 1: Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование
- Програма 2: Продължаващо професионално обучение и учене през целия живот
- Програма 3: Улесняване на достъпа до всеобщо образование
- Програма 4: Осигуряване на учебния процес
- Програма 5: Интеграция и реинтеграция на деца и ученици
- Програма 6: Организиране на свободното време
- Програма 7: Образование на българите в чужбина

В изпълнение на политиката за равен достъп до качествено висше образование: Министерство на образованието и науката през 2008 г. ще изпълнява следните програми:

- Програма 8: Управление на качеството във висшето образование
- Програма 9: Международен образователен обмен
- Програма 10: Осигуряване на обучението в ДВУ
- Програма 11: Студентско подпомагане
- Програма 12: Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време

В изпълнение на политиката за развитие на научния потенциал, като база за устойчиво развитие, Министерство на образованието и науката през 2008 г. ще изпълнява следните програми:

- Програма 13: Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал
- Програма 14: Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране

Програма 15: Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции

Програма 16: Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ

Министерство на образованието и науката ще изпълнява и следните две програми, които не попадат в основните области на политика, но подпомагат постигане на целите:

Програма 17 : Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци

Програма 18: Администрация

Министерство на образованието и науката е Междинно звено по приоритети 3 и 4 на Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”. ОП РЧР е стратегически документ, който ще бъде рамката за усвояване на финансовите средства, съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз и националния бюджет в рамките на програмния период 2007 – 2013 г. и ще обхване територията на цялата страна под цел “Сближаване”. Тя е съставна част от Националната стратегическа референтна рамка, една от основните цели на която е **“повишаване на потенциала на човешкия капитал и достигане на равнища на заетостта, доходите и социалната интеграция, осигуряващи високо качество на живот”**.

Приоритетно направление 3: Подобряване на качеството на образованието и обучението в съответствие с потребностите на пазара на труда за изграждане на икономика, основана на знанието, има за цел повишаване пригодността за заетост на работната сила чрез качествени услуги в образованието и обучението, ефективно работещи образователни и учебителни институции и устойчиви връзки между образованието, професионалното обучение и бизнеса. Основните области на интервенция са:

- Ø Подобряване на качеството на услугите в образованието и обучението;
- Ø Модернизация на системата за образование и обучение;
- Ø Укрепване на връзките между институциите за образование и обучение, научноизследователския сектор и бизнеса.

Приоритетно направление 4 от: Подобряване на достъпа до образование и обучение, има за цел по-успешна социална и трудова реализация на хората чрез подобряване на условията за равен достъп до образование и обучение и развитие на система за учене през целия живот. Основните области на интервенция са:

- Ø Достъп до образование и обучение за групи в неравностойно положение;
- Ø Децата и младежта в образованието и обществото;
- Ø Развитие на системата за учене през целия живо

За да бъдат постигнати целите на приоритетните направления, е необходимо подкрепяните операции да имат комплексен характер като включват интервенции, характерни както за ЕСФ, така и за ЕФРР. Поради това въз основа на чл. 34, ал. 2 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 определени дейности ще бъдат финансирани при спазване на правилата на ЕФРР (т. нар. “кръстосано финансиране” до 10 % от разходите на ниво приоритетно направление), които са необходими за успешното изпълнение на операциите и са директно свързани с тях.

Очаквани ползи/ефекти от изпълнение на политиките

Изпълнението на стратегическите цели ще доведе до следните ползи за обществото в рамките на съответната област на политиката:

Стратегическа цел - Всеобхватно, достъпно и качествено образование и обучение в средното образование:

1. *Повишено качество на образованието*
2. *Свеждане на неграмотността до минимум*
3. *Намаляване на броя на гражданите, останали с начално и основно образование*
4. *Придобиване на професионални квалификации в съответствие с изискванията на пазара на труда*
5. *Максимален обхват в училище на подлежащите на задължително образование до 16 годишна възраст, както и на младежите и девойките до 20 годишна възраст*
6. *Общодостъпно образование и обучение*
7. *Интегриране на децата със специални образователни потребности в детските градини и училищата*
8. *Постигане на промяна в нагласите на обществото в подкрепа на интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности*
9. *Реинтегриране на отпадналите ученици за придобиване на професионална квалификация*
10. *Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства*
11. *Съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от малцинствата*
12. *Създаване на предпоставки за успешна социализация и успешно усвояване на българския език*
13. *Осигуряване на възможности за обучение извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците*
14. *Създаване на условия за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изяви дарби в областта на науката, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците*
15. *Повишаване на социалните умения на учениците*

Стратегическа цел - Равен достъп до качествено висше образование:

16. *Висше образование развиващо активни умения и способността на студентите за самостоятелно мислене*
17. *Подготвени висококвалифицирани специалисти над средното образование*
18. *Повишаване на броя на заетите лица с висше образование*
19. *Повишаване мобилността с цел обучение, научни изследвания и упражняване на професията*
20. *Изграждане на стабилно партньорство между работодателите и висшите училища*
21. *Трайно обединение на икономическите, социалните и екологични интереси на обществото чрез сближаване на достиженията в образованието с тези в науката*
22. *Поддържане нивото на достъп във висшето образование, чрез регулиране на държавния прием по професионални направления*
23. *Подобряване на условията за равен достъп чрез финансово подпомагане на студенти, докторанти и специализанти*

Стратегическа цел - Развитие на научния потенциал – база за устойчиво развитие

- 1. Съхранение и развитие на научния потенциал за създаване на ново научно поколение*
- 2. Ограничаване процеса на „изтичане“ на интелектуалния потенциал и подобряване на възрастовия профил на заетите в областта на науката и създаване на условия за циркулация на научен потенциал и знания*
- 3. Интензифициране на международното сътрудничество и интеграция между учените осигуряващи провеждането на модерни научни изследвания*
- 4. Създаване, съхранение, разпространение и прилагане на научните знания за устойчивото развитие на икономиката и обществото*

Тези ползи за обществото министерството постига съвместно с 28 регионални инспекторати по образование, Център за контрол и оценка на качеството на образованието, Национална агенция за професионално образование и обучение, Национален институт за обучение на директори, Център за учебно-тренировъчни фирми, Център за отпочиване и обучение, Национален дворец на децата, Дом на детската книга, Главна редакция на педагогическите издания, Национален седмичник за образование и наука „АЗ-БУКИ“, Център за информационно обслужване на образованието, Звено за оперативно управление на организационните структури на МОН, Национален музей на образованието, Национален педагогически център, 28 Ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности, 6 общообразователни училища, 98 специални училища, 309 професионални училища и гимназии и 3 български средни общообразователни училища в Прага, Братислава и Будапеща.

В областта на висшето образование и науката ефектът за обществото се реализира от държавните висши училища, Българска академия на науките, Висшата атестационна комисия, Националната агенция за оценяване и акредитация, Национален студентски дом, Национален център за информация и документация и Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури.

Взаимоотношения с други институции, допринасящи за изпълнение на политиките

Целите, формулирани в провежданите от министерството политики могат да бъдат реализирани при наличието на силната подкрепа и партньорство с останалите държавни институции, областните и общински администрации, спортните и неправителствените организации. В изпълнение на приоритетите на правителството в областта на образованието и науката министерството си взаимодейства основно с:

Министерство на труда и социалната политика и отрасловите министерства – по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение и здравословни и безопасни условия на обучение и труд; по отношение дейностите свързани с увеличаване обхвата и задържане на учениците в училище;

Министерство на земеделието и продоволствието – по отношение на професионалните училища и научни организации, финансирани чрез бюджета на ведомството;

Министерство на културата – по отношение на училищата по изкуствата, финансирани чрез бюджета на ведомството;

Министерство на здравеопазването - по отношение осигуряване на санитарно-хигиенни условия на обучение и труд и храненето на децата и учениците; превенция здравето на децата и учениците; съгласуване на държавния план-прием за ДВУ;

Държавна агенция за информационни технологии – по отношение въвеждането на информационните технологии в българските училища и осигуряване на интернет свързаност на училищата;

Държавна агенция за закрила на децата – по отношение защита правата на децата и интеграцията на децата и учениците; процеса на деинституционализация на децата от домовете за отглеждане и възпитание на деца лишени от родителска грижа;

Държавна агенция за младежта и спорта – по отношение развитието на способностите на децата, учениците и студентите чрез спортни дейности;

Областни и общински администрации - по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение; провеждане на политика за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства и регионалното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности;

Други държавни институции и ведомства – по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение в съответните професионални области и интеграция на децата и учениците;

Организации на работодателите, на работниците и служителите и браншови организации - по отношение участието им в осигуряване условия за придобиване на професионално образование и обучение;

Националното представителство на студентските съвети - по отношение участието им в договаряне на условията за студентските столове и общежития и стипендии;

Неправителствени организации и сдружения- по отношение интеграцията на деца и ученици от малцинствени групи, със специални образователни потребности, с девиантно поведение или в неравностойно положение.

Основни параметри на бюджета

Приходи, планирани да постъпят по бюджета на министерството за 2008 г.:

ПРИХОДИ (в хил. лв.)	2007	2008	2009	2010
Общо приходи:	11 207,8	14 200,0	14 443,6	14 443,6
<i>Неданъчни приходи</i>				
Приходи и доходи от собственост	10 717,5	9 420,7	9 420,7	9 420,7
Държавни такси		105,0	105,0	105,0
Глоби, санкции и наказателни лихви	5,8	5,8	5,8	5,8
Други	484,5	665,5	665,5	665,5
Помощи, дарения и други безвъзмездно получени суми		4 003,0	4 153,3	4 153,3

Разходи по бюджета на министерството за 2008 г. по политики:

№	Наименование на политиката	Разходи (хил. лв.) 2007 г.	Разходи (хил. лв.) 2008 г.
1.	Политика за всеобхватно, достъпно и качествено средно образование и обучение	273 226,9	282 038,6
2.	Политика за равен достъп до качествено висше образование	5 366,6	5 719,9
3.	Политика за развитие на научния потенциал-база за устойчиво развитие	20 407,8	63707,2
4.	Програма „Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци”	294,3	290,5
5.	Програма „Администрация”	6 131,4	5453,7
	ОБЩО:	305 427,0	357 209,9

Консолидирани разходи за 2008 г. по бюджетните програми на министерството:

ПРОГРАМИ за 2008 г. (в хил. лв.)	Общо разходи	Ведомствен и разходи	Администри рани разходи
Програма 1. Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование	8723.9	8723.9	
Програма 2. Продължаващо професионално обучение и учене през целия живот	4429.4	4429.4	
Програма 3. Улесняване на достъпа до всеобщо образование	12203.3	3444.2	8759.1
Програма 4. Осигуряване на учебния процес	235163.2	235163.2	
Програма 5. Интеграция и реинтеграция на деца и ученици	13487	10987	2500
Програма 6. Организиране на свободното време	4951.4	4951.4	
Програма 7. Образование на българите в чужбина	3080.4	3080.4	
Програма 8. Управление на качеството във висшето образование	1251	1251	
Програма 9. Международен образователен обмен	3064.6	2657.1	407.5
Програма 10. Осигуряване на обучението в ДВУ	1101.7	710.3	391.4
Програма 11. Студентско подпомагане	62.8	62.8	
Програма 12. Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време	239.8	239.8	
Програма 13. Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал	13014.5	13011.9	2.6
Програма 14. Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране	42567.1	40072.7	2494.4
Програма 16. Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ	8125.6	8125.6	
Програма 17. Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци	290.5	0.4	290.1
Програма 18 Администрация	5453.7	5453.7	

Роли и отговорности по политики

Преглед на организационната структура

Министерство на образованието и науката е структурирано в 19 дирекции, инспекторат и звено за вътрешен одит. Общата администрация е организирана в четири дирекции. Специализираната администрация е организирана в 15 дирекции. През 2008 г. общият брой на второстепенните разпоредители с бюджетни кредити е 493.

В областта на средното образование

Изпълнението на политиката се осъществява от дирекции „Политика в общото образование”, „Политика в професионалното образование и продължаващо обучение”, „Образователна среда и образователна интеграция”, „Квалификация и кариерно развитие”, „Учебници, учебни помагала и учебна документация”, „Координация и контрол на средното образование”, „Структурни фондове и международни образователни програми”, „Информационни и комуникационни технологии в образованието”, „Финанси” и „Държавна собственост и инвестиционна политика” в ЦУ на МОН. Съгласно устройствения правилник на МОН:

Дирекция “Политика в общото образование” - подпомага министъра при изпълнението на държавната политика в областта на предучилищното възпитание и подготовка, на основното и средното общо образование;

Дирекция “Координация и контрол на средното образование” - участва в осъществяването на държавната политика за координация и контрол в системата на народната просвета;

Дирекция “Образователна среда и образователна интеграция” - организира и подпомага осъществяването на държавната политика за развитие на формите на образователна интеграция на деца и ученици със специални образователни потребности, децата и учениците от етническите малцинства, децата и учениците от семейства на мигранти и на бежанци; организацията на свободното време на децата и учениците, извънкласните и извънучилищните дейности; и неформалното обучение;

Дирекция “Политика в професионалното образование и продължаващо обучение” - участва в осигуряване изпълнението на държавната политика в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране;

Дирекция “Квалификация и кариерно развитие” - организира и отговаря за дейностите по изпълнение на държавната политика за квалификацията на учителите и кариерното развитие;

Дирекция “Учебници, учебни помагала и учебна документация”:

- Ø организира и отговаря за всички дейности, свързани с оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала;
- Ø организира и отговаря за осигуряването и разпространението на учебниците и учебните

помагала, които са безплатни за учениците;

- Ø планира, организира и отговаря за всички дейности, свързани с осигуряване на документите за училищата, детските градини, обслужващите звена и институциите за професионално обучение;

Дирекция “Структурни фондове и международни образователни програми”:

- Ø отговаря, координира и администрира дейностите по усвояване на средства от структурните фондове на Европейския съюз за целите на образованието и науката;
- Ø инициира, администрира и участва в разработването на проекти по програми, финансирани със средства на Европейския съюз, Световната банка и други донори, които отговарят на целите и приоритетите на правителствената политика в областта на образованието;
- Ø изпълнява функциите на Междинно звено по Оперативна програма "Развитие на човешките ресурси" по отношение на управление, договаряне, наблюдение и контрол на средства от структурните инструменти на Европейския съюз;

Регионалните инспекторати по образованието са териториални администрации към министъра на образованието и науката за управление и контрол на системата на народната просвета. Те създават условия за провеждане на държавната образователна политика на територията на съответната област.

Националната агенция за професионално образование и обучение е специализиран държавен орган към Министерския съвет за лицензиране на дейности в системата на професионалното образование и обучение и за координация на институциите, имащи отношение към професионалното ориентиране, обучение и образование.

Центърът за учебно-тренировъчни фирми е обслужващо звено за координация дейността на учебно-тренировъчните фирми и оказва методическа помощ и консултации на училищата по проблемите на обучението и функционирането на фирмите.

Център за отдих и обучение е обслужващо звено за организиран отдих и обучение на ученици, от страната и чужбина, на учители и служители в системата на народната просвета, както и на чуждестранни граждани от българска народност.

Националният дворец на децата е извънучилищно педагогическо учреждение в системата на образованието, което осъществява държавната политика за работа с деца и ученици на национално ниво чрез организиране на дейности в свободното им време за развитие на индивидуалните им способности и дарования в областта на изкуството, науката, техниката, спорта и туризма.

Домът на детската книга осъществява приложна дейност в областта на литературата за деца, методическо ръководство на училищните библиотеки и училищните литературни клубове, координира изграждането на разпространителска мрежа за детска книга, подпомага издаването на детски и младежки книги и да насърчава навика за четене сред младото поколение.

Център за информационно осигуряване на образованието е научно-информационно обслужващо звено в системата на образованието за организиране, координиране и контролиране на дейностите по информационното осигуряване на образованието, както и

извършване на квалификационна дейност за работа с управленската информационна система.

Звено за оперативно управление на организационните структури на МОН е обслужващо звено за информационно осигуряване на дейностите по обобщаване и контрол при съставянето и изпълнението на бюджета и годишните финансови отчети, както и оперативно управление на наредените плащания от организационните структури на МОН.

Националният музей на образованието е научен и културно-просветен институт за опазване и популяризиране на паметниците на културата, свързани с образователното дело в България.

Център за контрол и оценка на качеството на образованието /ЦКОКО/ е държавно обслужващо научно-информационно звено. Центърът осъществява своята дейност, като:

- Ø разработва и оценява системи за контрол на качеството на обучението в средните и висшите училища;
- Ø разработва модели и механизми за вътрешно и външно оценяване;
- Ø разработва и предоставя на МОН изпитни материали за различни видове изпити;

Национален педагогически център е държавно обслужващо звено – извънучилищно педагогическо учреждение за квалификация на педагогическите кадри. Дейността на центъра е насочена и към задържане на учениците в училище и превенция на отпадането им, професионално ориентиране и консултиране.

Национален институт за обучение на директори е държавно обслужващо звено в системата на народната просвета. Институтът осъществява следните дейности:

- Ø проучва, обсъжда и въвежда иновации в управлението на образованието;
- Ø проучва потребностите, разработва анализи и прогнози за обучение на ръководители в системата на образованието и провежда първоначално и периодично обучение на директори;

Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства разработва, финансира и подкрепя проекти, имащи за цел насърчаване на равния достъп до качествено образование и подобряване на резултатите от възпитанието и обучението на децата и учениците от етническите малцинства в България.

Ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности са държавни обслужващи звена – извънучилищни педагогически учреждения в системата на народната просвета на територията на всяка област в страната. Ресурсните центрове подпомагат успешното интегриране на децата и учениците със специални образователни потребности в общообразователна среда.

Главна редакция на педагогическите издания е научно-информационно обслужващо звено в системата на образованието, което осигурява издаването на информационни бюлетени и научно-методически списания на МОН;

Националният седмичник за образование и наука “АЗ-БУКИ” е научно-информационно обслужващо звено в системата на образованието, което отразява дейността на Министерството на образованието и науката и публикува нормативни актове, заповеди,

материали по актуални и дискуссионни проблеми, трудовоправни консултации и други документи в сферата на образованието и науката. Основните му функции са: информационно-образователна, културно-възпитателна и организационно-издателска.

Общообразователните училища осигуряват обучението и възпитанието на учениците и усвояването на общообразователния минимум съгласно държавните образователни изисквания.

Специалните училища са за ученици със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания и са от интернатен и полуинтернатен тип. В **социално-педагогическите интернати и възпитателните училища интернати** се обучават ученици с девиантно поведение.

Професионалните училища и гимназии осигуряват усвояването на професионално образование и обучение (общообразователен минимум и/или придобиване на квалификация по професия) съгласно държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професия.

В областта на висшето образование

Изпълнението на политиката се осъществява от дирекции “Политика във висшето образование” и “Студенти, докторанти и специализанти” в ЦУ на МОН, съвместно с Националната агенция за оценяване и акредитация, Национален студентски дом и държавните висши училища.

Дирекция “Политика във висшето образование” - подпомага министъра при изпълнението на държавната политика в областта на висшето образование;

Дирекция “Студенти, докторанти и специализанти” :

- Ø организира и отговаря за дейностите по приема на българските и чуждестранни студенти, докторанти и специализанти във висшите училища и в научните организации;
- Ø подпомага участието на висшите училища в програмите за образователен обмен на студенти, докторанти и специализанти;
- Ø мотивира необходимостта и участва в разработването на нормативни актове за социалните дейности, отнасящи се до правото на стипендии за студенти и докторанти, ползването на общежития и столовото хранене;
- Ø координира всички дейности, свързани с взаимодействието със студентски организации, и подпомага участието им в осъществяването на Националната политика за младежта;
- Ø участва в провеждането на държавната политика и в разработването на нормативни актове за физическото възпитание и спорта на студентите;

Националната агенция за оценяване и акредитация е специализиран държавен орган към Министерски съвет за оценяване, акредитация и контрол на качеството на дейностите на висшите училища. Създава и поддържа информационна система с данни за акредитираните висши училища, техните основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии;

Националният студентски дом осъществява следните дейности:

- Ø организира и подпомага дейности на студентите в областта на европейската интеграция, изкуството, културата, образованието и науката;
- Ø предоставя информация и съдейства на студентите за намиране на работа, за упражняване на спортни занимания, отход и туризъм;
- Ø разработва проекти, свързани със социалната интеграция на студенти в неравностойно положение и професионалното развитие на студентите.

За изпълнение на **политиките за достъпно и качествено образование и обучение**, както в средното, така и във висшето образование активно участие има дирекция **“Европейска интеграция и международно сътрудничество”**, която:

- Ø наблюдава тенденциите в областта на образователната политика, водена в рамките на Европейския съюз и координира изпълнението на задълженията, произтичащи от глава 18 "Образование и обучение";
- Ø координира отношенията на министерството с други институции относно европейската интеграция и международното сътрудничество;
- Ø отговаря за подготовката и изпълнението на задълженията на министерството по двустранните и международните споразумения, протоколи и програми;
- Ø осигурява изпълнението и координира задълженията на министерството по линия на българистиката в чужбина;
- Ø координира оперативните връзки с международни правителствени и неправителствени организации - ООН, ЮНЕСКО, Съвета на Европа, Европейския съюз и др.

В областта на науката

Изпълнението на политиката се осъществява от дирекция **“Научни изследвания”** в ЦУ на МОН съвместно с Българската академия на науките (БАН), Висшата атестационна комисия (ВАК), Националният център за информация и документация (НЦИД) и Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури (НБПМКК).

Дирекция "Научни изследвания" осъществява следните дейности:

- Ø разработва и предлага за утвърждаване научни програми в съответствие с националните приоритети и приоритетите, свързани с присъединяването на Република България към Европейския съюз, както и програми и проекти с регионално значение;
- Ø поддържа бази данни за реферирани национални научни издания;
- Ø проучва и анализира европейското законодателство в областта на научните изследвания;
- Ø координира изпълнението на задълженията, произтичащи от преговорния процес по глава 17 "Наука и изследвания";
- Ø координира и подпомага дейностите по участието на български учени в международни научни програми;
- Ø разпространява информация, резултати и нови инициативи от европейските и трансевропейските институции;
- Ø организира и осигурява осъществяването на функциите на министерството в областта на изследванията и реализацията на резултатите от тях, като поддържа специализирана база данни за изследванията и продуктите на индустриалната собственост с цел трансфер чрез лицензиране в страната и в чужбина;
- Ø съгласувано с министъра организира дейността на научноекспертните комисии, на Национален съвет "Научни изследвания" и на Национален фонд "Научни изследвания" и подготвя документите, свързани с работата им;
- Ø отговаря за подготовката и изпълнението на задълженията на министерството по

междудържавните и двустранните споразумения за научно-техническо сътрудничество и научен обмен.

Висшата атестационна комисия е специализиран държавен орган за даване и отнемане на научни степени и научни звания.

Националният център за информация и документация подпомага министъра на образованието и науката при осъществяване на правомощията в областта на образованието и науката, като осигурява, съхранява, обработва и разпространява информация и документация за моделите за управление, структурата, контрола и ресурсното осигуряване на системите на народната просвета, висшето образование и наука и тенденциите в развитието на научните изследвания в страната и в чужбина;

Националната банка за промишлени микроорганизми и клетъчни култури обезпечава дейността по приемането за съхранение на микробиологични образци, полезни в науката, образованието, медицината, промишлеността, тяхното паспортизиране, консервиране и запазване за период не по-малък от 30 години, отпускането им на заинтересованите институции – потребители, както и обезпечаване на пълно информационно обслужване с данни от над 200 чуждестранни микробни колекции.

Администрация

Тук попадат функциите и дейностите на министерството, обслужващи всички основни политики. Съгласно устройственият правилник на МОН администрацията осигурява технически дейността на министъра, дейността на специализираната администрация и дейностите по административното обслужване на гражданите и юридическите лица. Тя се състои от специализирана и обща администрация и е структурирана както следва: **Специализирана администрация** – дирекция „Правна” и **Обща администрация** - дирекция „Административно обслужване”, дирекция „Човешки ресурси”, дирекция „Стопански и счетоводни дейности” и дирекция „Връзки с обществеността и протокол”.

Преглед на политиката в средното образование

Ползи за обществото

- Ø *Повишено качество на образованието*
- Ø *Свеждане на неграмотността до минимум.*
- Ø *Намаляване на броя на гражданите, останали с начално и основно образование*
- Ø *Придобиване на професионални квалификации в съответствие с изискванията на пазара на труда*
- Ø *Създаване на предпоставки за учене през целия живот*

Повишаване на качеството в средното образование

Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните две програми – “Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование” и “Продължаващо професионално обучение и учене през целия живот”.

Програма 1 “Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование”

Програмата обхваща дейностите по разработване на политика; организация на учебния процес; методическа подкрепа, координация и контрол на средното образование; изграждане на ефективна система за вътрешно оценяване и въвеждане на национално стандартизирано външно оценяване; научно-информационно осигуряване на системата, управление на участието в международни програми и проекти. .

В изпълнението ѝ участват дирекциите в ресор "Средно образование" в МОН, регионалните инспекторати по образование; Центъра за контрол и оценка на качеството на образованието; Националният институт за обучение на директори, Центъра за информационно осигуряване на образованието, Националният педагогически център; вестник „АЗ-БУКИ”; Главната редакция на педагогическите издания; Националният музей на образованието.

По Програма 1 “Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ **Разработване на политиката за качество в средното образование**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Анализ на нормативната уредба и на действащите ДООИ, учебни планове, учебни програми, учебно-изпитни програми и учебници с оглед оптимизирането им;
- Ø Разработване на проекти на нормативни актове;
- Ø Актуализиране на плана за действие на стратегията за въвеждане на ИКТ в учебния процес;
- Ø Синхронизиране на чуждоезиковото обучение с общата Европейска рамка за езиците;
- Ø Отчитане съпоставимостта между вътрешното и външно оценяване на знанията и уменията на учениците;
- Ø Диагностика на училищната готовност на децата в края на задължителната подготовка на училище;
- Ø Обучение на директорите на училищата за повишаване на организационната, управленската и финансовата им компетентност;

✓ Научно-информационно осигуряване

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Усъвършенстване, поддържане и разширяване на управленска информационна система на образованието;
- Ø Координиране и обезпечаване на съвместимостта на системите за управление на бази данни касаещи образованието и науката;
- Ø Проучване и популяризиране на „добрите училищни практики” и нововъведения в национален и световен мащаб;

✓ Оптимизиране на училищната мрежа

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Разработване на мерки за оптимизиране и повишаване на ефективността на образователната система;
- Ø Разработване на предложения за откриване, преобразуване и закриване на държавни детски градини, училища и обслужващи звена, общински училища и обслужващи звена, частни детски градини и училища;
- Ø Оптимизиране на броя на паралелките на ниво училище;
- Ø Изграждане на модел за целодневно обучение и възпитание на учениците чрез допълване с извънкласни дейности, столово хранене и транспорт с цел повишаване мотивацията на учениците за редовно посещаване на училище;

✓ Организация на учебния процес

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Подготовка на учебната година чрез организиране на работни съвещания с началниците и експертите на РИО, с експертите от общинските и областни администрации, с директорите на детски градини, училища и обслужващи звена и учители;
- Ø Разработване на административни актове, регламентиращи протичането на учебната година – график за учебното време, календар за училищни и извънучилищни дейности;
- Ø Разработване на Национални изпитни програми за придобиване трета степен на професионална квалификация;
- Ø Балансиране, съгласуване и утвърждаване на държавния план-прием;
- Ø Организиране, координиране и контрол при провеждането приема на учениците за всички видове училища;
- Ø Утвърждаване и контрол на сведенията за организиране на дейността в училищата, обслужващите звена и детските градини;
- Ø Съгласуване и утвърждаване на училищни учебни планове;
- Ø Организиране, координиране и контрол на провеждането на национални стандартизирани изпити в края на всеки етап на образование, включително и държавни зрелостни изпити;
- Ø Организиране, координиране и контрол на провеждането на държавни изпити за придобиване степен на професионална квалификация;
- Ø Провеждане на работни срещи, съвещания и семинари с експерти и учители по предмети;
- Ø Методически подпомагане на експерти и учители.

✓ Оценяване на учебния процес

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Разработване и прилагане на система за външно оценяване;
- Ø Развитие на системата за вътрешно оценяване чрез провеждане на диагностични тестове за резултатите от обучението по класове, етапи и степени;

- Ø Обобщаване и анализиране на резултатите от националните стандартизирани изпити в края на всеки образователен етап и набелязване на мерки за подобряване на обучението;
- Ø Обобщаване и анализиране на резултатите от държавните изпити за професионална подготовка и набелязване на мерки за подобряване на обучението;
- Ø Анализ на резултатите от участието на Р България в международни сравнителни изследвания.
- Ø Разработване на система от показатели за оценяване на постигнатите от училището стандарти за качество на образованието;
- Ø Разработване на система от показатели за оценяване качеството на професионално образование и обучение в училище;
- Ø Изработване на рейтинг-скала на училищата;

✓ **Контрол на училищното образование и предучилищната подготовка**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Координиране прилагането и изпълнението на държавните образователни изисквания в детските градини, училищата и обслужващите звена;
- Ø Разработване на съвременни модели на контролна дейност в системата на народната просвета;
- Ø Контрол и анализ на цялостната организация на образователно-възпитателния процес в детските градини, училищата и обслужващите звена;
- Ø Организиране и провеждане на конкурси за заемане на свободни длъжности в РИО и за заемане на длъжността „директор” на училищата;
- Ø Контрол на организацията на контролната дейност на регионалните инспекторати по образованието;
- Ø Контрол на организацията на образователно-възпитателния процес от мобилни екипи от МОН и от РИО и отразяване на резултатите в контролна карта;

✓ **Финансова децентрализация на училищното образование**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Децентрализиране на дейностите по определяне на педагогическата заетост, числеността на персонала и броя на учениците в паралелка;
- Ø Въвеждане на системата на делегирани бюджети за всички училища;
- Ø Разработване и приемане на критерии и ред за оценяване на въведените системи на делегирани бюджети със законовите изисквания;
- Ø Въвеждане на финансови стимули за ефективно управление на средствата на училищата;
- Ø Анализ на прилагането на единните стандарти за финансиране на дейностите по образование с цел оптимизирането им;
- Ø Разширяване на обхвата на програмното финансиране в системата на средното образование.

✓ **Кариерно развитие и диференцирано заплащане**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Анализ на нормативната база свързана с правоспособността и квалификацията на учителите;
- Ø Разработване на система за кариерно развитие и квалификация на кадрите;
- Ø Разширяване на системата за диференцирано заплащане на труда и обвързването и с резултатите на учениците.

✓ **Управление на международни проекти и програми**

Реализирането на проектите на МОН по програма ФАР в сферата на професионалното образование и обучение е част от мерките, които целят повишаване на качеството на средното образование, привеждането му в съответствие с потребностите на пазара на труда, както и хармонизирането му с моделите на водещите европейски страни с оглед подготовката на България за присъединяването ѝ към Европейския съюз.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Инициране разработването на проекти за развитие на образованието по програми, финансирани със средства на ЕС, Световна банка и други източници;
- Ø Организиране, координация и контрол върху изпълнението на проектите;
- Ø Разработване на система от критерии и индикатори за осъществяване на контрол и оценка изпълнението на проектите;
- Ø Предоставяне на консултантска и методическа помощ на училищата от средното образование при разработване на проектите;
- Ø Поддържане на информационно-справочна система и база-данни за програмите и проектите, финансирани от ЕС и СБ;

✓ **Развитие на способностите на децата и учениците**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране и провеждане на общински, областен и национален кръг на ученическите олимпиади и на национални състезания по отделните учебни предмети;
- Ø Организиране и провеждане на национални състезания по професии;
- Ø Организиране участието на учениците в международни олимпиади и състезания и подготовка на международни прояви, на които домакин е България;
- Ø Изпълнение на мерките по Програмата за насърчаване на творческите заложби и потребности за деца с изяви дарби и на националните и международни конкурси, олимпиади и състезания в областта на науката, изкуствата и спорта, за които се прилагат мерки за закрила на деца с изяви дарби;

✓ **Адаптиране на средното образование към пазара на труда**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Адаптиране Списъка на професиите към потребностите на пазара на труда;
- Ø Актуализиране на ДООИ за придобиване на квалификация по професии, в съответствие със Списъка на професиите;
- Ø Привличане на работодателите и социалните партньори за повишаване качеството на професионалното образование и обучение;
- Ø Разработване на система за мониторинг на завършилите средно образование и постъпили на работа.

Показатели за продукти/услуги:

- Брой проведени изпити за придобиване квалификация по професии
- Брой открити, преобразувани и закрити общински, държавни, частни училища и обслужващи звена
- Брой извършени проверки
- Брой отпаднали от системата на средното образование
- Брой деца и ученици, за които са приложени мерките за осъществяване на закрила на деца с изяви дарби.

Разходи по Програма 1

№	Програма 1 Наблюдение, анализ и оценка на качеството в средното образование	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	8 247,8	8 723,9	9 724,9	10 962,2
	Персонал	5 400,7	6 159,5	6 836,4	7 529,9
	Издръжка	2 847,1	2 564,3	2 888,4	3 432,3
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	169,9	0	0	0
	1. Мерки за насърчване на творческите заложби на деца с изяви дарби	169,9	0	0	0
	Общо разходи (I.+II.):	8 417,7	8 723,9	9 724,9	10 962,2
	Численост на щатния персонал	602	611	611	611

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 8 723,9 хил. лв., Същите са ведомствени разходи по бюджета на МОН, РИО на МОН, ЦИОО, ЦКОКО, Националния център за обучение на директори, НМО, АЗ-БУКИ и ГРИПИ за изброените по-горе продукти/услуги.

За реализиране на целите на програмата през 2008 г. в централния бюджет са разчетени средства в размер на 38 000,0 хил.лв. за финансиране на национални програми за развитие на средното образование свързани с оптимизиране на училищната мрежа на общинските училища, оптимизиране на мрежата на професионалните училища, въвеждане на система за външно оценяване, квалификация на директорите за повишаване на управленската им компетентност, развитие на професионалното образование и работа с изоставащи и таланти деца.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 611 експерта, от които 83 експерта от ЦУ на МОН, останалите 528 експерта от ВРБК.

Програма 2 “Продължаващо професионално обучение и учене през целия живот”

Програмата обхваща процеса по разработване на политиката и усъвършенстване на условията за придобиване, разширяване и развитие на професионалната квалификация на работната сила с оглед подобряване пригодността за заетост, професионална кариера и индивидуално развитие. Програмата съдейства за адекватното и качествено развитие на националната система за професионално образование, обучение и ориентиране в контекста на ученето през целия живот и продължаващото професионално обучение, с оглед осигуряване на ефективна интеграция и реинтеграция на човешките ресурси на пазара на труда и в съответствие с европейските изисквания.

В изпълнението ѝ участват дирекция „Политика в професионалното образование и продължаващо обучение” дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми”, Центъра за развитие на човешките ресурси, регионалните инспекторати по образование; Националната агенция за професионално образование и обучение, Центъра за учебно тренировъчните фирми, и професионалните училища и гимназии.

По Програма “Продължаващо професионално обучение и учене през целия живот” министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ **Разработване на политика за учене през целия живот**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Анализ на състоянието на ученето през целия живот;
- Ø Актуализиране на нормативната уредба за осигуряване на възможности за обучение на възрастни;
- Ø Разработване на процедури за валидиране на квалификация, придобита чрез неформалното и самостоятелно учене;
- Ø Определяне на подходи и разработване на Национална квалификационна рамка;
- Ø Създаване на условия за провеждане на мотивационно обучение на учениците в професионалните гимназии за учене през целия живот чрез включване на теми в учебните програми по професионална подготовка;
- Ø Разработване на модел за външно оценяване на професионалното обучение с активното участие на работодателите;
- Ø Популяризиране на Стратегията за учене през целия живот;

✓ **Продължаващото професионално обучение – начин за реализиране на пазара на труда и кариерно развитие**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Осигуряване на възможности за обучение на възрастни чрез разширяване на вечерната и задочна форма на обучение;
- Ø Осъвременяване на материалната база за провеждане на продължаващо професионално обучение в т.ч. приложен софтуер;
- Ø Разширяване на възможностите за прилагане на нови методи на обучение;
- Ø Разработване на електронни курсове за самоподготовка за осъществяване на дистанционно и електронно обучение по професии;
- Ø Проучване, популяризиране и внедряване на добри практики в областта на продължаващото професионално обучение.

✓ **Развитие на професионалното ориентиране**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Въвеждането на учебно съдържание по професионално ориентиране в училищата;
- Ø Създаване на възможности за on-line информиране и консултиране;
- Ø Разширяване на информационната база за продължаващо професионално обучение в Интернет страницата на МОН;

✓ **Лицензиране на центрове за професионално обучение и центрове за информиране и професионално ориентиране**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Анализирани и оптимизирани на системата за лицензиране на центрове за професионално обучение (ЦПО) и центрове за информиране и професионално ориентиране (ЦИПО);
- Ø Установяване наличието на ресурси необходими за откриване на ЦПО и ЦИПО;
- Ø Издаване и отнемане на лицензии, осъществяване на процедури за допълване на издадена лицензия за професионално обучение и ориентиране;
- Ø Мониторинг и последващ контрол на изпълнението на критериите и изискванията на издадените лицензии, осигуряващи качествено професионално обучение в ЦПО;
- Ø Поддържане на регистър на ЦПО и ЦИПО.

✓ Изграждане на единна информационна система

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- ∅ Дефиниране на общи изисквания към системата;
- ∅ Създаване и поддържане на единна информационна система – регистър на обучаемите, регистър на учителите, регистър на материалната база на обучаващите институции, регистър на ЦПО с информационен портал за входни данни;
- ∅ Изграждане на част от реално действащия изход на системата;

Показатели за продукти/услуги:

- Брой лицензирани ЦПО и ЦИПО
- Брой професионални гимназии, включени в работа по проекти за развитие на професионалното образование и обмен;
- Брой изградени учебно-тренировъчни фирми.

Кратко описание на проектите по програмата финансирани от външни за бюджета на МОН източници

Всички проекти са насочени към повишаване качеството на професионалното обучение и подобряване на възможностите за реализация на пазара на труда на завършващите професионално обучение чрез:

- § обновяване на училищни сгради;
- § осигуряване на съвременно оборудване за професионално обучение;
- § разработка на съвременни програми за обучение,
- § подобряване на мобилността и конкурентноспособността на работната сила с оглед интегриране на европейския пазар на труда
- § подобряване квалификацията на преподаватели,
- § въвеждане на нови методи на обучение,
- § изграждане на система за следене потребностите на пазара на труда,
- § разпространяване на методика за професионално обучение на възрастни,
- § актуализиране на ДОИ,
- § изграждане на веб-сайт на професионалните училища и др.

Министерството на образованието и науката чрез дирекция „Структурни фондове и международни образователни програми” отговаря за техническото изпълнение на проектите.

Техническото управление на проектите включва изготвянето на тръжни досиета за дейностите включени в отделните проекти, технически спецификации, количествени сметки, технически задания, осъществяване на връзка между крайните бенефициенти, Изпълнителната агенция, Делегацията на ЕК в България, контракторите, изпълняващи дейности по проектите и спазването на процедурите по програма ФАР определени от ЕК и българското законодателство.

За управляването на финансовите средства по проектите отговарят съответните изпълнителни агенции към МРРБ и МТСП.

Разходи по Програма 2

№	Програма 2 Продължаващо професионално обучение и учене през целия живот	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	1 243,6	4 429,4	4 811,2	5 143.1
	Персонал	874,0	1 697,9	2 000,7	2 187,6
	Издръжка	369,6	2 731, 5	2 810,5	2 955,6
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета				
	Общо разходи (I.+II.):	1 243,6	4 429,4	4 811,2	5 143.1
	Численост на щатния персонал	92	138	138	138

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 4 429,4 хил. лв. Същите са ведомствени и представляват разходи на МОН, НАПОО, ЦРЧР, РИО и ЦУТФ за изброените по-горе продукти/услуги.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 138 експерта, от които 11 експерта от ЦУ на МОН, 24 експерта от НАПОО, 46 експерта от ЦРЧР, 55 експерта от РИО и 2 експерта от ЦУТФ.

Ползи за обществото

- Ø *Максимален обхват в училище на подлежащите на задължително образование до 16 годишна възраст, както и на младежите и девоиците до 20 годишна възраст*
- Ø *Общодостъпно образование*
- Ø *Интегриране на децата със специални образователни потребности в детските градини и училищата*
- Ø *Постигане на промяна в нагласите на обществото в подкрепа на интегрираното обучение на децата и учениците със специални образователни потребности*
- Ø *Реинтегриране на отпадналите ученици за придобиване на професионална квалификация*
- Ø *Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства*
- Ø *Съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от малцинствата*
- Ø *Създаване на предпоставки за успешна социализация и успешно усвояване на българския език*

Равен достъп и всеобхватност в системата на средното образование

- Ø *Осигуряване на възможности за обучение извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците*
- Ø *Създаване на условия за откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изявени дарби в областта на науката, изкуствата и спорта, както и подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците*
- Ø *Повишаване на социалните умения на учениците*

Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните пет програми – “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”, “Осигуряване на учебния процес”, “Интеграция и реинтеграция на деца и ученици”, “Организиране на свободното време” и “Образование на българите в чужбина”.

Програма 3 “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”

По Програма 3 “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

Програмата е насочена към по-пълно обхващане на учениците и улесняване на достъпа до образование чрез осигуряване на превоз до средишните училища, учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване, безплатни закуски за децата и учениците до IV клас, стипендии за учениците след завършено основно образование и ученически общежития и столове.

✓ **Разработване на политика по улесняване на достъпа до всеобщо образование**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране, събиране и обобщаване на информация за движението на учениците;
- Ø Анализирание на причините за отпадане на учениците и разработване на програми и мерки за превенция;
- Ø Разработване и утвърждаване на “Национална програма за превенция и разрешаване на проблема с учениците, които не посещават училище”;
- Ø Актуализиране и изпълнение на Националната програма за по-пълно обхващане на учениците в задължителна училищна възраст;
- Ø Разработване на проект на Наредба за въвеждане на дистанционно обучение в системата на средното образование;

- Ø Разработване на критерии и механизми за допълнително финансиране на училища, които не могат да бъдат закрити поради своята отдалеченост от другите най-близки училища без това да доведе до нарушаване на достъпа до образование;
- Ø Взаимодействие с общинската администрация и директорите на училища при прилагане мерките за предотвратяване отпадането от образователната система;

✓ Учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Изготвяне на обобщена заявка за необходимите учебници за безвъзмездно ползване;
- Ø Организация на процедурите за доставка на учебници за безвъзмездно ползване;
- Ø Координация и контрол по разпространението на учебниците за безвъзмездно ползване до регионалните инспекторати по образование;
- Ø Обобщаване и проверка на приемателно-предавателните протоколи от доставката и извършване на плащането към издателствата;

✓ Регулиране на стипендиите за ученици

Целта е да се подпомогнат учениците с ниски доходи да посещават училище, както и да се стимулира по-високия им успех в училище, т.е. усвояването на повече знания и постигането на по-висока степен на квалификация.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Методическо подпомагане на училищата по въпроси, свързани с стипендиите за ученици;
- Ø Събиране и обобщаване на информация за броя на учениците, които получават стипендии по определени критерии;
- Ø Определяне на общия размер на необходимите средства за стипендии на учениците след завършване на основното образование и разпределението им по училища;

✓ Закуска и мляко (чай) на всеки ученик в I-IV клас и децата и учениците от подготвителните групи/класове

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Методическо подпомагане на училищата при кандидатстване по програмата и сключване на споразумения с дирекциите „Социално подпомагане” за реализирането и;
- Ø Текущо наблюдение по изпълнение на дейностите;
- Ø Оценка на ефекта от реализацията на програмата с оглед посещаемостта на учебните занятия;

✓ Ученически общежития и столове

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Изготвяне и утвърждаване на нормативи за поевтиняване на храната и режийни разноски за училищата, които се финансират от МОН;
- Ø Събиране и обобщаване на информация за броя на учениците, ползващи общежития към училищата, финансирани от МОН;
- Ø Осигуряване на необходимия персонал за функциониране на общежитията, финансирани от МОН;
- Ø Проверка и контрол на дневния режим и битовите условия в общежитията;
- Ø Методическо подпомагане на училищата при прилагането на нормативната уредба, свързана с ученическото столово хранене;
- Ø Координация и контрол на дейностите, свързани с организацията на ученическото столово хранене чрез отдаване под наем на училищните столове и бюфети;

- Ø Осигуряване на необходимия персонал за организиране на ученическото столово хранене в училищата, извършващи тази дейност.
- ✓ **Осигуряване на превоз до държавните и общинските училища за ученици в основната образователна степен, чрез закупуване на училищни автобуси**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
- Ø Изготвяне на справка за пътуващите ученици по училища, населено място община и област;
- Ø Събиране на заявки от училищата за включване в програмата съгласувано със съответните общини;
- Ø Разработване на критерии за разпределение на училищни автобуси/микробуси;
- Ø Провеждане на процедура по закупуване на микробуси;
- Ø Закупуване и предоставяне на автобуси/ микробуси на училищата;
- Ø Оценка на ефекта от реализацията на програмата с оглед посещаемостта на учебните занятия

Показатели за продуктите/услугите:

- Ø Брой ученици получаващи стипендия след завършено основно образование;
- Ø Брой ученици ползващи общежитие;
- Ø Брой осигурени учебници и учебни помагала за безвъзмездно ползване;
- Ø Брой деца и ученици за които се предоставя закуска и топло мляко;
- Ø Увеличение броя на училищата, осигурени с училищни автобуси/микробуси спрямо предходната година.

Разходи по Програма 3

№	Програма 3 “Улесняване на достъпа до всеобщо образование”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	4 983,2	3 444,2	3 430,1	3 692,5
	Персонал	454,3	523,2	574,7	629,9
	Издръжка	4 528,9	2 921,0	2 855,4	3 062,6
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на МОН	8 759,1	8 759,1	8 759,1	8 759,1
	1. Стипендии по ПМС № 207 от 1994 г.	8 759,1	8 759,1	8 759,1	8 759,1
	Общо разходи (I.+II.):	13 742,3	12 203,3	12 189,2	12 451,6
	Численост на щатния персонал	49	49	49	49

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 12 203,3 хил. лв. От тях 3 444,2 хил. лв. са ведомствени разходи за предоставяне на изброените по-горе продукти/услуги от ЦУ на МОН и участващите в програмата ВРБК. Във ведомствените разходи на ЦУ на МОН са включени 2 700,0 хил. лв. за учебници за безвъзмездно ползване за учениците от първи клас и за учениците от специалните училища.

Администрираните разходи по бюджета на МОН в програмата са планирани в размер 8 759,1 хил. лв. и представляват разходи за стипендии за учениците, завършили основно образование.

За 2008 г. по централния бюджет са разчетени средства в размер на 47 000,0 хил.лв. за финансиране на национални програми за по-пълното обхващане в системата на децата и учениците в задължителна училищна възраст и 14 500,0 хил. за учебници и учебни помагала за учениците от началния етап на обучение.

В централния бюджет за 2008 г. са разчетени средства до 2000,0 хил.лв. за допълнително финансиране на училища, които поради своята отдалеченост от другите най-близки училища не могат да бъдат закривани, без това да доведе до нарушаване на достъпа до образование.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 49 експерта, от които 21 експерта от ЦУ на МОН и 28 експерта от РИО на МОН.

Програма 4 “Осигуряване на учебния процес”

По Програма 4 “Осигуряване на учебния процес”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

Програмата включва дейностите по оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала, осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд, информационно-комуникационно осигуряване на българските училища, квалификацията и кариерното развитие на кадрите и системата, стопанисване и управление на материалната база и енергоефективно саниране на училищата.

✓ Квалификация на кадрите в заплащане на труда в системата на училищното образование и предучилищна подготовка

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- ☐ Прилагане на системата на диференцираното заплащане в детските градини, училищата и обслужващите звена;
- ☐ Организиране на професионална квалификация на учители, помощник директори и директори, свързана с нови учебни планове, програми и учебно съдържание;
- ☐ Организиране на квалификационни курсове на педагогически съветници и психолози за решаване на конфликти от педагогическата практика и ученическият живот.
- ☐ Организиране и провеждане на обучение за придобиване на умения и ползване на ИКТ в преподаването на учителите по отделни предмети;
- ☐ Организиране и провеждане на обучение за придобиване на базови компютърни умения и използване на офис приложения на учителите;
- ☐ Организиране обучението на директори, учители и експерти за разработване на проекти за усвояване на средства за професионално обучение от Европейския социален фонд;
- ☐ Обучение на персонала в сферата на средното образование за работа с управленската информационна система на образованието;
- ☐ Обучение на персонала по прилагане на системата на делегираните бюджети;

✓ Оценяване и одобряване на учебници и учебни помагала

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- ☐ Изготвяне на регистър за оценители на проекти на ученици и учебни помагала;
- ☐ Координиране и консултиране на дейностите по оценяване и одобряване на проекти на учебници и учебни помагала;
- ☐ Организиране и провеждане на процедурите за оценяване и избор на проекти на учебници и учебни помагала в системата на средното образование;
- ☐ Актуализиране на регистъра на училищата, в които се извършва избор на учебници и учебни помагала.

✓ **Стопанисване и управление на материалната база**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Поддържане на регистър на имотите;
- Ø Организиране на дейностите свързани с безвъзмездно предоставяне за ползване и/или отдаване под наем на движимо и недвижимо имущество публична държавна собственост;
- Ø Проверка и анализ на състоянието на материалната база и условията на труд в училищата, детските градини и обслужващите звена;
- Ø Изготвяне на инвестиционната програма на МОН въз основа на постъпилите предложения за основен ремонт и придобиване на дълготрайни материални активи и нематериални дълготрайни активи;
- Ø Изготвяне на методически указания за организиране на процедурите за строителство и/или доставка на ДМА и НДМА;
- Ø Организиране и контролиране на дейностите по реализация на инвестиционни процес.

✓ **Документация**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Организиране отпечатването и разпространението на учебни програми за 5-ти – 8-ми клас;
- Ø Разработване и утвърждаване на документи съгласно Наредба № 4 от 2003 г. за документите за системата на народната просвета;
- Ø Осигуряване на системата със задължителната училищна документация;
- Ø Изготвяне на обобщени заявки за ЗДУ на училищата, обслужващите звена и детските градини за началото и края на учебната година.

✓ **Осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Контрол по осигуряване на безопасни и здравословни условия на труд;
- Ø Създаване на организация по охраната на труда, техниката за безопасност и отбранително-мобилизационната подготовка;
- Ø Проверки за изпълнение на предписанията на РСПАБ и ХЕИ и осигуряване на условия за откриване на учебната година;
- Ø Организиране на обучителни семинари по ЗБУТ.

✓ **Информационно-комуникационно осигуряване на българските училища**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Осигуряване на компютърна техника в българските училища ;
- Ø Доизграждане на единния център за управление на комуникациите и съдържанието;
- Ø Координиране на дейностите по свързване на училищата в националната образователна мрежа;
- Ø Доокомплектоване на комуникационната свързаност на училищата;
- Ø Осигуряване на интернет свързаност на училищата;
- Ø Осигуряване на операционни системи, офис приложения и антивирусен софтуер;
- Ø Разработване на електронно учебно съдържание;
- Ø Създаване и адаптиране на образователен софтуер;
- Ø Развитие на националния образователен портал;

✓ **Енергоефективно саниране на училищата**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Разработване на критерии за подбор на училищни сгради за които ще се прилагат енергоефективни мерки;
- Ø Координиране и подпомагане на РИО и областните съвети по изготвяне на предложения за училища, в които да се реализират проекти за енергоефективни мерки ;
- Ø Извършване на замервания и изготвяне на количествено стойностни сметки на постъпилите предложения;
- Ø Съвместно с областната администрация, МРРБ и Строителната камара избор на училища и индивидуални мерки за енергоефективно саниране за всяко училище;
- Ø Организиране и провеждане на процедура по ЗОП за избор на изпълнител на одобрените проекти и строителен надзор;
- Ø Координиране на дейностите по изпълнение на проектите за енергоефективно саниране;
- Ø Извършване на обследване за енергийна ефективност на обектите;
- Ø Контролиране на дейностите по инвестиционния процес;

Показатели за продуктите/услугите:

- Ø Средноприравнен брой ученици обучаващи се в общообразователни, специални и професионални училища;
- Ø Осигуреност на училищата с компютърна техника;
- Ø Брой учители включени в организирани форми на квалификация;
- Ø Брой учители преминали обучение за придобиване на базови компютърни умения и използване на офис приложения ;
- Ø Брой учители сертифицирани за ИКТ потребители;
- Ø Осигуреност на училищата с ОС и офис приложения;
- Ø Осигуреност на училищата с антивирусен софтуер;
- Ø Осигуреност с електронни уроци за всички класове;
- Ø Брой реализирани енергийно-ефективни мероприятия.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се събира и обобщава от РИО и МОН.

Разходи по Програма 4

№	Програма 4 Осигуряване на учебния процес	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	212 282,7	235 163,2	240 735,1	258 572,0
	Персонал	149 655,1	170 956,1	176 495,5	192 743,4
	Издръжка	44 827,9	47 376,8	47 409,3	48 998,4
	Капиталови разходи	17 799,7	16 830,3	16 830,3	16 830,3
	<i>Административни разходни параграфи</i>				
II.	Административни разходни параграфи по бюджета на МОН	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	212 282,7	235 163,2	240 735,1	258 572,0
	Численост на щатния персонал	157	25826	25826	25826

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 235 163,2 хил. лв. Същите са ведомствени разходи за изброените по-горе продукти/услуги и включват разходите на ЦУ на МОН, НПЦ и разходите за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка и

подобряване на материално-техническата база на общообразователните, специалните и професионалните училища и гимназии, финансирани от МОН.

За 2008 г. по програмата са разчетени 96 000,0 хил.лв. в централния бюджет за финансово осигуряване на Националната стратегия за въвеждане на ИКТ в българските училища, подобряване на енергийната ефективност на училищните сгради, обновяване на учебно-техническото оборудване в училищата, квалификацията на педагогическия персонал и диференцираното заплащане на труда в системата на средното образование (56 300,0 хил.лв.).

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 157 експерта, от които 56 експерта от ЦУ на МОН и 28 експерта от РИО на МОН и 73 експерта от Националния педагогически център. В числеността на персонала са включени и 25669 учители и непедагогически персонал от училищата финансирани от МОН.

Програма 5 “Интеграция и реинтеграция на деца и ученици”

Програмата е насочена към гарантиране на правото на равен достъп до качествено образование и повишаване на социалните умения на децата и учениците със специални образователни потребности и на децата и учениците - носители на културите на различни общности, чрез създаване на подкрепяща среда в детските градини и училищата и обучение и квалификация на педагогическите и управленските кадри.

Процесът на интеграция на деца и ученици със *специални образователни потребности* включва:

- създаване на подкрепяща среда в детските градини и училищата за интегрирано обучение на деца и ученици със специални образователни потребности;
- обучение и квалификация на педагогически и управленски кадри за работа с деца и ученици със специални образователни потребности в обща образователна среда;
- постигане на промяна на нагласите в обществото в подкрепа на интегрираното обучение на деца и ученици със специални образователни потребности;
- функциониране и развитие на ресурсни центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности;
- сътрудничество с институциите, свързани с грижата за децата в неравностойно положение.

В частта за интегриране на деца и ученици *от етническите малцинства* и от семействата на мигранти и на бежанци програмата има за цел:

- гарантиране на правото на равен достъп до качествено образование на децата и учениците от етническите малцинства;
- съхраняване и развитие на културната идентичност на децата и учениците от малцинствата;
- създаване на предпоставки за успешна социализация и успешно усвояване на българския език.

По Програма 5 “Интеграция и реинтеграция на деца и ученици”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ Разработване на политиката за интеграция и реинтеграция на деца и ученици

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Преглед на нормативната уредба на образователната система и националното законодателство и внасяне на предложения за промени и допълнения, повишаващи правните гаранции за интегриране на децата и учениците и за развиване на културната им идентичност и синхронизиране на действащата нормативна уредба с европейските стандарти;
- Ø Оказване на методическа помощ при разработване на едногодишни планове за действие с бюджет за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства на областно, общинско и училищно ниво в съответствие с целите на Стратегията;
- Ø Разработване на програми и стратегии за развитие, функциониране и усъвършенстване на образователни структури на териториален принцип за професионалното образование и обучение, превенции, интегриране на деца със специални образователни потребности и/или с хронични заболявания;

✓ Интеграция на деца и ученици от етническите малцинства

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Изпълнение, координиране и контролиране на мерките от едногодишния и тригодишния план на Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства /ЦОИДУЕМ/;
- Ø Организиране на процеса на десегрегация на учениците от обособените училищата в ромските квартали;
- Ø Организиране подготовката на учители и експерти от образователната администрация по интеркултурно образование и човешки права;
- Ø Актуализиране на базата данни за образователната интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Ø Организиране на различни форми за изучаване на културата и историята на етническите малцинства;

✓ Интеграция на деца със специални образователни потребности

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø оценка на образователните потребности на децата и учениците с увреждания в детските градини и училищата и разработване на индивидуални програми за обучение и развитие;
- Ø подпомагане на интегрираните деца и ученици със специални образователни потребности от ресурсни учители и други специалисти;
- Ø изграждане на достъпна архитектурна средата в детските градини и училищата за деца и ученици със специални образователни потребности;
- Ø организиране и осигуряване на технически помощни средства и апаратура, учебни помагала и пособия за успешното осъществяване на интегрираното обучение;
- Ø обучение на директори, учители, психолози, педагогически съветници, екипи за комплексно педагогическо оценяване, представители на общинските администрации и на отделите за закрила на детето за работа с деца и ученици със специални образователни потребности;
- Ø работа с родители, обществени организации и персонала в детските градини и училищата за приемане деца и ученици със специални образователни потребности и положителна нагласа към интегрираното обучение;
- Ø разработване, поддържане и актуализиране на база данни за деца със специални образователни потребности;

✓ **Контрол, оценка, анализ и методическо подпомагане за реинтеграция и ресоциализация на ученици с девиантно поведение**

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Анализ и оценка на състоянието на училищата за ученици с девиантно поведение;
- Ø Промяна в модела на организация на корекционно-възпитателната дейност в училищата за ученици с девиантно поведение;
- Ø Организиране на обучение на персонала в училищата за ученици с девиантно поведение;
- Ø Преустройство на пространството и реформиране на социално-педагогическите интернати и възпитателните училища-интернати в съответствие с новия модел на организация на корекционно-възпитателната дейност.

✓ **Интеграция на децата и учениците от семейства на мигранти и на бежанци**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Създаване и поддържане на база данни за приемните детски градини и училища и за броя на интегрираните деца и ученици от семейства на мигранти и на бежанци в тях;
- Ø Организиране на приема и обучението по български като чужд език и по майчен език и култура на децата на работници мигранти и на бежанци;

Показатели за продукт/услуга:

- Ø Брой интегрирани деца със специални образователни потребности в общо образователните училища;
- Ø Процент на нарастване на училища с интегрирани деца със СОП спрямо предходната година;
- Ø Брой училища със създадена достъпна архитектурна среда за деца с увреждания.
- Ø Брой проведени обучения за работа с деца и ученици със специални образователни потребности (за около 500 учители).
- Ø Брой интегрирани деца от етническите малцинства (17 000 деца).
- Ø Брой интегрирани деца от семейства на бежанци и на мигранти (500 деца).

Разходи по Програма 5

№	Програма 5 Интеграция и реинтеграция на деца и ученици	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	29 531,9	10 987,0	11 850,7	12 848,8
	Персонал	18 704,1	10 233,7	11 098,2	12 057,2
	Издръжка	10 827,8	753,2	752,5	791,6
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета		2 500,0	2 500,0	2 500,0
	Общо разходи (I.+II.):	29 531,9	13 487,0	14 350,7	15 348,8
	Численост на щатния персонал	50	1026	1026	1026

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 13 487,0 хил. лв. ведомствените разходи, които са в размер на 10 987,0 хил. лв. представляват разходите на ЦУ на МОН за изброените по-горе продукти/услуги и разходите за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка, ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности финансирани от МОН и Центъра за образователна интеграция на децата и учениците от етническите

малцинства. Като администрирани разходи по бюджета са разчетени 2500,0 хил.лв. за финансиране на проекти за образователна интеграция на деца и ученици от етническите малцинства за сметка реализирани приходи от ЦОИДУЕМ.

За реализиране на дейностите по програмата за 2008 г. в централния бюджет са разчетени средства в размер на 3500,0 хил.лв., в т.ч. 2000,0 хил.лв. за изграждане на достъпна архитектурна среда и 1500,0 хил.лв. за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 50 експерта, от които 11 експерта от ЦУ на МОН и 33 експерта от РИО на МОН и 6 експерта от Центъра за образователна интеграция. По програмата ще работят и 976 педагогически и непедagogически специалисти от ресурсните центрове за подпомагане на интегрираното обучение и възпитание на деца и ученици със специални образователни потребности.

Кратко описание на проектите по програмата:

Проекти по програма ФАР на ЕС:

Образователен компонент на Проект BG2004/016-711.01.03 (фаза 1) “Подобряване положението на уязвимите етнически малцинства със специален фокус към ромите ”

Проектът цели да бъде осигурено систематично подобряване на състоянието на уязвимите малцинства със специален фокус върху ромите чрез прилагане на специфични мерки в областта на образованието, здравеопазването и урбанизацията, както и институционално изграждане на всички нива.

Програма 6 “Организиране на свободното време”

Изпълнението на програмата цели: подпомагане на физическото, социалното и личностното развитие на децата и учениците чрез осигуряване на обучение извън задължителното учебно време, съобразно интересите и желанията на учениците; откриване, стимулиране и развитие на способностите на деца с изявени дарби; повишаване на социалните умения на учениците; разширяване на възможностите за прилагане на здравно образование, основано на подхода “умения за живот”.

По Програма 6 “Организиране на свободното време”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

- ✓ **Разработване на политиката за развитие на децата и учениците съобразно техните потребности и интереси чрез извънкласни и извънучилищни дейности**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
- Ø Разширяване на проектно-конкурсно финансиране на дейности свързани с развитието на интересите и способностите на децата и учениците;
- Ø Създаване на учебни програми в областта на неформалното обучение;
- Ø Анализирание и подготвяне на предложения за решения на проблеми и методически въпроси, свързани с взаимодействието със социалната среда, закрила на децата и защита на техните права и изпълнението на критериите за евроинтеграция в тази област;

✓ Извънкласни и извънучилищни дейности в областта на изкуствата, науката и техниката, и спорта

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране и реализиране на дейностите по Националния календар за извънучилищни дейности на МОН
- Ø Целогодишно организиране и координиране, в т.ч. и в периода на ваканциите на школи по изкуствата и чужди езици за деца от предучилищна и училищна възраст;
- Ø Целогодишно организиране, в т.ч. и в периода на ваканциите на извънкласни и извънучилищни форми за ученици в областта на науката, техниката и изкуствата;
- Ø Организационно-методическо координиране на дейностите в извънучилищните педагогически учреждения - центрове за работа с деца, детски комплекси, общински детски комплекси, обединени детски комплекси, центрове за ученическо техническо и научно творчество, астрономически обсерватории и планетариуми и Националния дворец на децата;
- Ø Разработване и участие в програми и проекти за активизиране на взаимодействието между детската градина и училището, семейството и социалната среда – деца, родители, общество
- Ø Организиране, координиране и провеждане на конкурси по Националната програма „Училището територия на учениците”.
- Ø Организиране, координиране и провеждане на конкурси по програмата „Да направим училището привлекателно за младите хора” - част от Оперативната програма „Развитие на човешките ресурси”.

✓ Ученически спорт, отдих и туризъм

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Организиране и реализиране на дейностите по Националния спортен календар на МОН;
- Ø Ръководство, организация и координация на вътрешноучилищните, общинските, областни, зонални и национални спортни турнири и първенства;
- Ø Организиране на спортни и спортно-туристически прояви за интегриране на учениците със специални образователни потребности;
- Ø Целогодишно организиране, в т.ч. и в периода на ваканциите на школи за спорт и туристически клубове за деца от предучилищна и училищна възраст;
- Ø Разработване и утвърждаване на критерии за одобряване на проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта в училищата и обслужващите звена, одобряване на проектите и изготвяне на предложения за финансирането им;
- Ø Организационно-методическо координиране на дейностите на ученическите спортни школи;
- Ø Координиране провеждането на учебни курсове и семинари в областта на спорта, отбиха и туризма;
- Ø Предоставяне на спортни обекти и съоръжения за провеждане на ученическия спорт, и бази за отдих и туризъм на учениците включително и през ваканциите;
- Ø Организиране, координиране и провеждане на конкурси по Национална програма „Модернизация на материалната база в училище”, модул „Спорт в училище”

✓ Неформално обучение в областта на здравето на децата и учениците, опазването на околната среда, правата на децата

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Популяризиране на учебни програми за превенция на употребата на наркотици, заразяване с ХИВ/СПИН, насилието над деца в училищата

- Ø Обучение на учители, училищни психолози, педагогически съветници за работа с програми в областите - превенция на употребата на наркотици, заразяване с ХИВ/СПИН, насилието над и рисковете свързани със сексуална експлоатация на деца и в областта на опазване на околната среда
- Ø Разработване на мерки от училищата за превенция на насилието над деца, сексуалната експлоатация на деца, трафика на деца и създаване на условия за развитие на ученическата активност
- Ø Популяризиране на учебни помагала за ранна превенция на сексуалната злоупотреба в детските градини и училищата
- Ø Популяризиране и насърчаване прилагането на модела за развитие на училищни политики.

Показатели за продукт/услуга:

- Ø Брой училища и обслужващи звена, участвали в различните видове състезания и конкурси от Националния календар;
- Ø Брой училища, в които се реализират училищни програми за системно здравно образование и/или екологично образование и/или превенция на насилието над деца;
- Ø Брой обучени учители и педагогически съветници за работа с програми в сферата на здравното и екологичното образование;
- Ø Брой ученици, обхванати в ученическите игри за ученици V – XIII клас;
- Ø Брой ученици, обхванати в ученическите игри за деца с увреден слух, нарушено зрение и физически увреждания.
- Ø Брой класирани и финансирани проекти за развитие на извънкласната и извънучилищната дейност;
- Ø Брой класирани и финансирани проекти „Спорт в училище”.

Разходи по Програма 6

№	Програма 6 “Организиране на свободното време”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	4 730,0	4 951,4	5 148,6	5 355,8
	Персонал	1 295,7	1 390,7	1 564,5	1 708,4
	Издръжка	3 434,3	3 560,7	3 584,2	3 647,4
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,4	0	0	0
	Общо разходи (I.+II.):	4 730,4	4 951,4	5 148,6	5 355,8
	Численост на щатния персонал	218	218	218	218

Общият размер на разходите по програмата за 2007 г. е 4951,4 хил. лв., които са ведомствени и представляват разходите за изброените по-горе продукти/услуги на ЦУ на МОН и разходите за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка и подобряване на материално-техническата база на Центъра за отдых и обучение, Националния дворец на децата и Дом на детската книга.

За 2008 г. в централния бюджет са разчетени средства в размер на 18 000 хил.лв. за финансиране на национални програми за развитие на извънкласната и извънучилищната дейност, ритуализация на училищния живот и обновяване на спортната база на училищата.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 218 експерта, от които 10 експерта от ЦУ на МОН и 28 експерта от РИО на МОН, 92 експерта от Центъра за отход и обучение, 75 експерта от НДД и 13 от ДДК.

Програма 7 “Образование на българите в чужбина”

Програмата цели съхраняване и разширяване на българското етнокултурно пространство извън пределите на Република България чрез осигуряването на образователна дейност сред българските общности зад граница.

Осигуряването на образователна дейност сред българските общности зад граница и българистиката в чужбина произтича от разпоредбите на Закона за българите, живеещи извън България, международни договори, по които Република България е страна, ПМС № 103/1993 и ПМС № 228/1997.

По **Програма 7 “Образование на българите в чужбина”**, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ Български държавни училища в чужбина

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Провеждане на конкурси за заемане на длъжностите директор, учител и непедagogически персонал на българските държавни училища в чужбина;
- Ø Обезпечаване на българските училища в чужбина с необходимите безплатни учебници;
- Ø Осигуряване на българските държавни училища в чужбина с необходимата учебна документация и училищна документация;
- Ø Осигуряване с действащите нормативни и административни актове, регламентиращи дейността на системата на народната просвета
- Ø Осигуряване на обучението по български език и литература, история и география на България, което се провежда от посолствата на Република България, с необходимата учебна и друга документация;
- Ø Контрол на дейността на българските държавни училища в чужбина

✓ Осигуряване на преподаватели в средни училища на българските общности зад граница

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране и провеждане на конкурси за избор на преподаватели за средните училища /по български език и литература, българска история, българска музика, българска народна хореография и инструменталисти/ в Украйна, Молдова, Румъния, Сърбия, Черна гора и Казахстан;
- Ø Изготвяне и изпращане на резултатите от проведените конкурси и документите на одобрените кандидати в приемащата страна;
- Ø Изготвяне на заповед за командироване на утвърдения от приемащата страна кандидат;
- Ø Контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите;
- Ø Оценка на дейността чрез анализ на резултатите от кандидат студентските изпити на училищата;

✓ Осигуряване на учебно-помощна литература и оборудване за нуждите на българистиката и училищата на българските общности зад граница

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Изготвяне и одобряване на номенклатура на учебници и литература за нуждите на българистиката и училищата на българските общности зад граница;

- Ø Закупуване, разпределяне и разпространение на необходимите учебници и литература;
- Ø Закупуване, разпределение и разпространение на български филми, мултимедийни продукти представящи българската култура и традиции;
- ✓ **Организиране на квалификационни и езикови курсове и педагогически и езикови практики на учители и ученици и студенти от българските общности в чужбина**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Ø Анализ на заявените потребности за квалификация на учители за педагогически и педагогически практики за ученици и студенти от българските общности в чужбина;
 - Ø Проучване на възможностите за организиране на курсове и практики и изработване на графици;
 - Ø Събиране, обобщаване и анализиране на резултатите от проведените курсове и практики;
- ✓ **Осигуряване на летен отдих на чуждестранни учащи се от българска народност**
Дейности за предоставянето на продукта/услугата:
 - Ø Оповестяване чрез български дипломатически представителства в чужбина на възможностите за летен и зимен отдих в България и регламентиране на условията за провеждането му;
 - Ø Обобщаване на получените заявки за провеждане на летен и зимен отдих на чуждестранни учащи се от българска народност;
 - Ø Организационно подпомагане провеждането на летния отдих;

Показатели за продукт/услуга:

- Ø Брой учебно-помощна литература, изпратени да задоволят нуждите както на училищата на българските общности зад граница, така и на българистиката в чужбина като цяло;
- Ø Брой учители и ученици от българските общности зад граница, преминали квалификационни и езикови курсове за една учебна година;
- Ø Брой студенти и ученици от българските общности зад граница, провеждащи педагогически и езикови практики в страната;
- Ø Брой изпратени преподаватели в средните училища българските общности зад граница.
- Ø Брой чуждестранни ученици и студенти от българската народност, посетили България за летен отдих.

Други институции допринасящи за предоставянето на продукта/услугата

- § МВНР на Р България
- § Българските дипломатически представителства в Чешката република, в Република Словакия и в Република Унгария;
- § дипломатическите представителства на Р България в Молдова, Украйна, Румъния, Сърбия, Черна гора, Македония, Албания, Казахстан и др.
- § Българските дипломатически представителства, към които се провежда обучение по български език и литература, история и география на България

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се набира чрез МОН.

Разходи по Програма 7

№	Програма 7 “Образование на българите в чужбина”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	3 278,2	3 080,4	3 113,0	3 244,6
	Персонал	601,4	655,1	677,9	735,7
	Издръжка	2 676,8	2 425,3	2 435,1	2 508,8
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	3 278,2	3 080,4	3 113,0	3 244,6
	Численост на щатния персонал	3	95	95	95

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 3080,4 хил. лв. Същите представляват разходите на ЦУ на МОН за изброените по-горе продукти/услуги и разходите за заплати, възнаграждения, социални осигуровки, издръжка и подобряване на материално-техническата база на българските средни общообразователни училища в чужбина.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 95 експерта, в т.ч. 3 експерта от ЦУ на МОН и 92 педагогически и непедагогически персонал в училища в чужбина.

Преглед на политиката във висшето образование

Целта на политиката е осигуряване на качество и отвореност на системата на висшето образование чрез създаване на нов модел на финансиране, стимулиращ конкуренцията и развитието; повишаване на ефективността на управлението на висшите училища от страна на държавата и обществото; изграждане на доверие между висшите училища и бизнеса; оптимизиране на вътрешната и външна структура на висшите училища; създаване на ефективни механизми за контрол на качеството, в това число контрол върху резултатите; изграждане на динамичен модел на кариерно развитие и повишаване на социалния статус на академичния състав; превръщане на висшите училища в основни центрове на науката;

Реформата във висшето образование цели създаването на необходимата нормативна база за насърчаване усилията на автономните висши училища да развиват непрекъснато качеството на предлаганото висше образование. Основните мерки в тази насока са:

- ü Координиране действията на висшите училища по прилагане на наредбите за натрупване и трансфер на образователни кредити, както и за дистанционната форма на обучение, чрез организиране на академичен диалог и консултантска дейност;
- ü Разработване на политика на МОН за обучение на възрастни чрез системата на висшето образование;
- ü Координиране на политиката на мобилност и миграция с цел образование и научни изследвания с водещите ведомства по проблемите на миграцията;
- ü Разработване на държавни образователни изисквания за придобиване на висше образование по регулираните професии;

Ползи за обществото

Повишаване на качеството във висшето образование

- Ø Висше образование развиващо активни умения и способността на студентите за самостоятелно мислене
- Ø Подготвени висококвалифицирани специалисти над средното образование
- Ø Повишаване на броя на заетите лица с висше образование
- Ø Повишаване мобилността с цел обучение, научни изследвания и упражняване на професията
- Ø Изграждане на стабилно партньорство между работодателите и висшите училища
- Ø Трайно обединение на икономическите, социалните и екологични интереси на обществото чрез сближаване на

достиганията в образованието с тези в науката

Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните 2 програми – “Управление на качеството във висшето образование” и “Международен образователен обмен”.

Програма 8 “Управление на качеството във висшето образование”

С програмата министерството цели насърчаване на усилията на автономните висши училища за непрекъснато развитие на качеството на предлаганото висше образование, подпомагане на висшите училища при въвеждане на вътрешни системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение, създаване на условия за включване на висшите училища в системата за „Учене през целия живот” и усвояване на добрите практики от ЕС.

По Програма 8 “Управление на качеството във висшето образование”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ **Разработване на политика в областта на висшето образование**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø разработване на нови и актуализиране на съществуващите подзаконовни нормативни актове в съответствие с промените в Закона за висшето образование;
- Ø разработване на национална квалификационна рамка за учене през целия живот;
- Ø хармонизиране на организацията и процеса на обучение във висшите училища с европейските измерения на висше образование;
- Ø организиране на обучения по прилагането на мерките свързани с реформата във висшето образование;
- Ø контрол по спазване на законодателните изисквания;
- Ø координиране действията на висшите училища за постигане целите на Програмата за изпълнение на Национална стратегия за прозрачно управление и превенция и противодействие на корупцията.

- Ø Анализирателни резултати и усъвършенстване дейността на дейността на висшите училища за постигане целите на Програмата за изпълнение на Национална стратегия за прозрачно управление и превенция и противодействие на корупцията.
- Ø поддържане, усъвършенстване и разширяване на управленската информационна система за висшето образование, актуализиране на данните в нея, изготвяне на справки и анализи.

✓ **Оценяване**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø организира и провежда контролни дейности, свързани с качеството на обучение във ВУ;
- Ø провежда мониторинг на различните образователно-квалификационни бакалавърски и магистърски степени и образователно-научна степен „доктор“;
- Ø привлича външни експерти за мониторинг на качеството на висшето образование;
- Ø оценка на проектите за откриване и преобразуване на висше училище, факултет, филиал, колеж, както и за откриване на професионални направления и специалности от регулираните професии;
- Ø оценка на начина, по който отделно висше училище осъществява мисията и целите си като организация;
- Ø оценка на ефективността, с която висшето училище контролира, поддържа и повишава качеството на обучение в предлаганите области на висшето образование и професионални направления;
- Ø оценка качеството на предлаганото образование в определено професионално направление в основно звено и/или филиал на висшето училище, на специалност от регулираните професии или научна специалност;
- Ø подпомагане на висшите училища при въвеждане на вътрешни системи за оценяване и поддържане на качеството на обучение.

✓ **Институционална акредитация**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø оценка на дейността и качеството на обучението във висшите училища и организациите, въз основа на които акредитира или отказва акредитация;
- Ø даване или отказ на институционална акредитация на основание проведено оценяване на отделната институция;

✓ **Програмна акредитация**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø проверка на качеството на обучение на студентите във всички предлагани форми на обучение по образователно-квалификационни степени и по образователната и научна степен “доктор“;
- Ø даване или отказ на програмна акредитация;

✓ **Следакредитационно наблюдение и контрол**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø поддържане на информационна система с данни за акредитираните висши училища, техни основни звена, филиали, професионални направления и специалности от регулираните професии, както и на акредитираните научни специалности във висшите училища и организациите;
- Ø издаване на бюлетин;
- Ø следакредитационно наблюдение и контрол;
- Ø разработване на концепция за провеждането на слединспекционен последващ контрол;

- Ø текущ анализ на получаваните доклади и констативни протоколи от извършвани проверки по чл. 10, ал. 2, т. 7 от Закона за висшето образование;
- Ø изработване на график със сроковете за отстраняване на нарушенията, посочени в констативните протоколи;
- Ø събиране и съхранение на отчетите от изпълнението на направените препоръки;
- Ø анализ на получените от висшите училища отчети за отстраняване на нарушенията и оценка на ефективността от прилаганите мерки;

Показатели за продукт/услуга:

- Ø Брой извършени проверки в ДВУ;
- Ø Брой на получени и обработени сигнали за корупция във висшето образование;
- Ø Брой оценени проекти за промени в структурата на висшите училища;
- Ø Брой процедури по програмна акредитация приключили с оценка обучение по професионално направление.

Разходи по Програма 8

№	Програма 8 “Управление на качеството във висшето образование”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	1 234,5	1 251,0	1 553,0	1 650,7
	Персонал	755,7	768,8	1 042,0	1 123,8
	Издръжка	478,8	482,2	511,0	526,9
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета				
	Общо разходи (I.+II.):	1 234,5	1 251,0	1 553,0	1 650,7
	Численост на щатния персонал	61	61	61	61

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 1 251,0 хил. лв. и представляват разходите на ЦУ на МОН, Националната агенция за оценяване и акредитация и Центъра за контрол и качество на образованието за изброените по-горе продукти/услуги.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 61 експерта, от които 8 експерта от ЦУ на МОН и 46 експерта от НАОА, 7 експерта от ЦКОКО.

Програма 9 “Международен образователен обмен”

Програмата цели разширяването на международния образователен и информационен обмен чрез стимулиране на академичната мобилност и активизиране на участието на българските средни и висши училища в международни образователни програми. Успешното участие на българските образователни институции в международните програми и проекти зависи от осигуряването на надеждно информационно обслужване, в съответствие с европейските практики. Целта е поставянето на националната образователна система в контекста на общоевропейските процеси, както и отчитането на тенденциите в по-широк международен аспект. Обменът се осъществява както по линия на различни европейски образователни програми, така и посредством сключване и изпълнение на двустранни споразумения, договори, протоколи за сътрудничество в областта на образованието.

По Програма 9 “Международен образователен обмен”, министерството предоставя следните основни групи продукти/услуги:

✓ Развитие на международния академичния обмен

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Подготовка на нови, актуализиране и изпълнение на международни, междуправителствени и междуведомствени програми, споразумения, спогодби, протоколи и др. в областта на образованието и науката;
- Ø Обмен на образователно-научни делегации и учени за обмяна на опит съгласно двустранни договори;
- Ø Организиране на процедурата по приемане за обучение на чуждестранни студенти, специализанти и докторанти;
- Ø Обмен на образователно-научни делегации по подписване на спогодби и други двустранни документи;
- Ø Организация и финансово осигуряване на обучението на студенти от Ирак;
- Ø Участие на Р България в Програма СЕЕPUS II;

✓ Издръжка на българските лекторати в чужбина

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране и провеждане на конкурси за избор на лектори за висшите училища в чужбина, в които се преподава български език и българска история;
- Ø Изготвяне и изпращане на резултатите от проведените конкурси и документите на одобрените кандидати в приемащата страна;
- Ø Командироване на утвърдения от приемащата страна кандидат
- Ø Контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите;
- Ø Оценка на дейността чрез анкетни карти и формуляри.

✓ Организиране на летни езикови курсове за чуждестранни българи

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Обмен на заявки със чуждестранни образователни институции за провеждане на летни езикови курсове;
- Ø Обобщаване на потребностите и уведомяване на висшите училища в страната за броя на участниците в летните езикови курсове;
- Ø Организационно подпомагане провеждането на летния езиков курс;
- Ø Събиране, обобщаване и анализиране на резултатите от проведените курсове;

✓ Академично и професионално признаване на образователни документи

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Практическо прилагане на разпоредбите на кодифициращата Директива 2005/36/ЕС, транспонирана в българското законодателство с проекта на Закон за признаване на професионалните квалификации;
- Ø Предконсулско заверяване на документи за образование, издадени от български средни, висши училища;
- Ø Признаване на завършени етапи на училищно обучение или степени на образование и професионална квалификация по документи, издадени от училища на чужди държави;

✓ Изпълнение на ангажиментите за функционирането на Тараклийски държавен университет

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране и провеждане на конкурси за избор на преподаватели за университета;

- Ø Изготвяне и изпращане на резултатите от проведените конкурси и документите на одобрените кандидати в приемащата страна;
 - Ø Изготвяне на заповеди за командироване на утвърдения от приемащата страна кандидат;
 - Ø Контрол и анализ на годишната заетост на преподавателите;
 - Ø Осигуряване на необходимите учебници, литература и мултимедийни продукти представящи българската култура и традиции;
 - Ø Организиране на педагогически и езикови практики на студентите в българските квалификационни центрове;
 - Ø Провеждане на специализации, квалификационни курсове, докторантури;
- ✓ **Участие в програми на ЕС (EURYDICE, ENIC/NARIC, ARION, Работна програма „Образование и обучение 2010”, учебни визити, Комитет Програма УЦЖ и др.), Съвета на Европа, ЮНЕСКО и други международни организации**
- Дейности за предоставяне на продукта/услугата**
- Ø Организиране на Национална конференция по проблемите на преподаването на социалното и културното разнообразие във висшите училища;
 - Ø Организиране на конференции, семинари, конкурси в изпълнение на работните програми на международни и национални организации.
 - Ø Участие в проекти в областта на образование за правата на човека, интеркултурно образование, екологично образование, опазване на световното и национално културно наследство и информационните технологии по линия на ЮНЕСКО;

Показателите за изпълнение на продуктите/услугите са:

- Ø Брой приети за обучение чуждестранни студенти, докторанти и специализанти по програми за обмен;
- Ø Брой организирани образователно-научни делегации на учени за обмяна на опит съгласно двустранни договори;
- Ø Брой организирани специализации, квалификационни курсове, докторантури (за експерти, просветни кадри, учени);
- Ø Брой организирани конференции, семинари, конкурси в изпълнение на работните програми на национални и международни организации;
- Ø Брой действащи български лекторати в чужбина за една учебна година;
- Ø Брой чуждестранни българисти, посещавали летни езикови курсове годишно.
- Ø Брой организирани делегации, конференции, семинари, конкурси в изпълнение на двукратни договори, международни и национални програми;
- Ø Брой проведени конкурси и определени студенти, докторанти и специализанти за обучение в чужбина в изпълнение на междудържавни спогодби;
- Ø Легализирани документи, издадени от легитимни български средни и висши училища;
- Ø Легализирани документи за завършено средно и висше образование и професионална квалификация, издадени от училища от други държави.

Разходи по Програма 9

№	Програма 9 “Международен образователен обмен”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	2 563,9	2 657,1	2 737,2	2 781,5
	Персонал	278,0	343,0	378,9	416,5
	Издръжка	2 285,9	2 314,1	2 358,3	2 365,0
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	294,1	407,5	492,6	515,5
	1. Стипендии	288,0	396,0	481,1	504,0
	2. Членски внос па CONFEMEN	6,1	11,5	11,5	11,5
	Общо разходи (I.+II.):	2 858,0	3 064,6	3 229,8	3 297,0
	Численост на щатния персонал	28	28	28	28

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 3064,7 хил. лв. Ведомствените разходи са в размер на 2 657,2 хил.лв. и представляват разходите на ЦУ на МОН за изброените по-горе продукти/услуги.

Администрираните разходи по програмата в размер на 407,5 хил.лв. и включват 396,0 хил.лв. стипендии за студентите от Тараклийския университет и 11,5 хил.лв. членски внос по CONFEMEN.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 28 експерта от ЦУ на МОН.

Ползи за обществото

Равен достъп до висше образование

- Ø Поддържане нивото на достъп във висшето образование, чрез регулиране на държавния прием по професионални направления
- Ø Подобрване на условията за равен достъп чрез финансово подпомагане на студенти, докторанти и специализанти

Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните 3 програми – “Осигуряване на обучението в ДВУ”, “Студентски подпомагане” и “Студентски спорт, отпих, туризъм и свободно време”.

Програма 10 “Осигуряване на обучението в ДВУ”

Програмата включва дейностите по разработването на политиката за осигуряване на обществените потребности с висококвалифицирани специалисти с висше образование

По Програма 10 “Осигуряване на обучението в ДВУ”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ Разработване политика за приемане на студенти в ДВУ

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Анализ на обществените потребности от специалисти с висше образование
- Ø Взаимодействие с отрасловите министерства и ведомствата – потребители на кадри;
- Ø Проучване на трудовия пазар за броя на безработните специалисти с висше образование и броя на свободните работни места, както и тенденцията за развитие на пазара на труда;
- Ø Взаимодействие с държавните висши училища по отношение възможностите за обучение по професионални направления и размера на таксите за обучение
- Ø Изграждане и развитие на Национална система от периодично наблюдение на пазара на труда.
- Ø Изграждане на кариерни центрове.

✓ Планиране броя на обучаващите се студенти и докторанти в ДВУ и субсидията за издръжка на обучението

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Събиране и анализиране на данни за броя на студентите по професионални направления, специалности и форми на обучение;
- Ø Анализиране на информацията свързана с капацитета на висшите училища за обучение на студенти по съответните професионални направления;
- Ø Разработване на проект на Решение на МС за броя на приеманите студенти и докторанти във висшите училища на Р България;
- Ø Проверки във висшите училища за установяване на реалния брой на обучаващите студенти;
- Ø Планиране и обосноваване размера на субсидията за ДВУ за издръжка на обучението на студентите и докторантите;

✓ **Организиране на приема за обучение в Република България на чуждестранни граждани от български произход и други чуждестранни граждани, приемани съгласно актове на Министерския съвет, както и на български граждани за обучение в чужбина по международни спогодби**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране и провеждане на приема на чуждестранни граждани от български произход и други чуждестранни граждани в български държавни висши училища и научни организации;
- Ø Организиране и провеждане на подготвителни езикови курсове за студенти и кандидат-студенти;
- Ø Изготвяне на изпитни тестове и оценка на конкурсните работи;
- Ø Организиране и осигуряване на издръжката на обучението, стипендии и ползването на общежития и столове от студенти, докторанти и специализанти, чуждестранни граждани от български произход и други чуждестранни граждани, приемани по актове на Министерския съвет;
- Ø Организиране и провеждане на конкурси за определяне на български граждани за обучение в чужбина съгласно международни спогодби.

Показатели за изпълнение:

§ Средноприравнен брой обучаващи се български и чуждестранни студенти и специализанти в ДВУ.

Информация за наличността и качеството на данните

Информацията се събира и обработва в дирекция „Студенти докторанти и специализанти“.

Разходи по Програма 10

№	10 “Осигуряване на обучението в ДВУ”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	639,9	710,3	737,1	752,4
	Персонал	89,3	133,7	146,2	159,4
	Издръжка	550,6	576,6	590,8	593,0
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	329,5	391,4	391,4	391,4
	1. Стипендии по международни спогодби	329,5	391,4	391,4	391,4
	Общо разходи (I.+II.):	969,4	1 101,7	1 128,5	1 143,8
	Численост на щатния персонал	9	9	9	9

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 1101,7 хил.лв., от които ведомствени 710,3 хил. лв. и администрирани разходи по бюджета на МОН за стипендии по международни спогодби 391,4 хил.лв.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 9 експерта, от ЦУ на МОН.

Програма 11 “Студентско подпомагане”

Програмата цели подобряване на условията за достъп до висше образование чрез прилагане на финансови мерки за подпомагане на студенти, докторанти и специализанти – стипендии на студенти, докторанти и специализанти; субсидирано ползване на студентски столове и общежития; кредитиране на студенти и докторанти

По **Програма 11 “Студентско подпомагане”**, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ Разработване на политика за студентско подпомагане

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Разработване на нормативни актове, установяващи реда и условията за ползване на студентски общежития и столове от студентите и докторантите, реда и условията за получаване на стипендии от студенти, докторанти и специализанти;
- Ø Разработване на програма за категоризиране на жилищните помещения в студентските общежития;
- Ø Методическо подпомагане на висшите училища и търговските дружества, които управляват студентски общежития и столове;
- Ø Проверка на състоянието на студентските общежития и столове;
- Ø Планиране на показателите за предоставяне на стипендии;
- Ø Методическо подпомагане на висшите училища и студентските съвети.

✓ Разработване на политика за кредитиране на студентите и докторантите

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Разработване на нормативна база за кредитиране на студентите и докторантите;
- Ø Популяризиране на формите за студентско кредитиране чрез организиране на работни срещи, дискусии и информационни материали;
- Ø Обучаване на служители от висшите училища и представители на студентските съвети по прилагане на студентското кредитиране;

✓ Субсидиране на студентски столове, общежития и квартири

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Набиране на ежемесечна информация за реализираните леглодни и хранодни и усвояването на държавната субсидия в студентските столове и общежития на висшите училища, както и за броя на студентите, ползвали помощи за свободно наета квартира;
- Ø Анализ на тенденциите на изпълнението на хранодните и леглодните и усвояването на държавната субсидия в студентските столове и общежития на висшите училища;
- Ø Разработване на прогноза за годишното изпълнение на хранодните и леглодните и държавната субсидия в студентските столове и общежития на висшите училища през текущата година;
- Ø Разработване на прогноза за необходимите брой леглодни и хранодни и държавна субсидия за следващата година;
- Ø Разработване на прогноза за необходимата субсидия за помощи за свободно наета квартира
- Ø Предоставяне на обзаведени жилищни стаи, отговарящи на изискванията на Наредба № 5 на МЗ.

✓ **Планиране на средствата за стипендии по висши училища**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- ∅ Събиране и анализиране на информация за броя на българските студенти и докторанти, получаващи стипендии;
- ∅ Събиране и анализиране на информация за броя на чуждестранните студенти и докторанти, които отговарят на условията за получаване на стипендия;
- ∅ Определяне на размера на необходимите средства за стипендии на българските докторанти и чуждестранни студенти и докторанти, за които размерите на стипендиите са точно определени с нормативен акт;
- ∅ Определяне на размера на необходимите средства за стипендии на българските студенти, за които размерите на стипендиите се определят от висшите училища, като се предвижда планираният ръст;
- ∅ Разпределение на средства за стипендии на българските студенти по висши училища, пропорционално на броя на българските студенти.

Показатели за изпълнение:

- α Брой субсидирани леглодни в студентските общежития, управлявани от държавните висши училища;
- α Брой субсидирани хранодни в студентските столове, управлявани от държавните висши училища.
- α Брой стипендианти;
- α Среден размер на стипендията за българските студенти;
- α Размер на стипендията за редовни докторанти.

Разходите по Програма 11” Студентско подпомагане”

№	Програма 11 “Студентско подпомагане”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	50,2	62,8	74,2	80,5
	Персонал	39,8	48,3	53,4	58,7
	Издръжка	10,4	14,5	20,8	21,8
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0	0	0	0
	1. Стипендии по международни спогодби	0	0	0	0
	Общо разходи (I.+II.):	50,2	62,8	74,2	80,5
	Численост на щатния персонал	4	4	4	4

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 62,8 хил. лв. Същите представляват разходите на ЦУ на МОН за предоставяните продукти/услуги. През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 4 експерта от МОН.

Административната структура за кредитиране на студентите и докторантите ще изисква минимални разходи. Средствата за тази цел ще се осигурят чрез оптимизиране и реструктуриране на разходите в системата на Министерството на образованието и науката.

Програма 12“Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време”

Програмата е насочена към стимулиране на гражданската активност и подпомагане на спорта, социалните и културните изяви на студентите и докторантите.

Програмата се реализира в следните три направления – спорт, отдих и туризъм и творчески изяви на студентите. По отношение на студентския спорт целта е да се стимулира спортната дейност на студентите във висшите училища.

Институция, ангажирана с подпомагане на творческите изяви на студентите, е Националният студентски дом.

По Програма 12 “Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ Подпомагане на проекти на висшите училища за спортуване на студентите и докторантите

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Създаване на организация за представянето на проектите от висшите училища;
- Ø Контрол за спазване на критерии за разработване на проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта във висшите училища;
- Ø Изготвяне и съгласуване на предложения за финансирането на проектите;

✓ Свободно време на студентите

Програмата се изпълнява от Националния студентски дом и студентски организации и подпомага националната политика за задоволяване на социалните и културните потребности на студентите. Програмата е насочена към подпомагане изявите на студентите в областта на изкуството, културата и науката, дейността на студентите в областта на европейската интеграция и предоставяне на информация за намиране на работа.

Дейности за предоставянето на продукта/услугата:

- Ø Организиране и участия в национални конкурси за издаване произведения на български студенти;
- Ø Представяне и издаване на книги, сборници и брошури;
- Ø Разработка на образователен уеб сайт;
- Ø Организиране на изложби с творби на студенти;
- Ø Подпомагане организацията на концерти и представления;
- Ø Предоставяне на зали за репетиции на студентски и младежки организации;
- Ø Разработване на програми за взаимодействие със студентските организации и съюзи;
- Ø Разработване на програми, свързани със социалната интеграция и професионално развитие на студенти в неравностойно положение;
- Ø Съдействие при провеждане на семинари и конференции на национални студентски организации;

Показатели за изпълнение:

- Ø Брой на студентите и докторантите участващи в проекти за подпомагане на физическото възпитание и спорта (ПМС № 129/2000 г.).

Разходите по Програма 12

№	Програма 12 “Студентски спорт, отдих и туризъм и свободно време”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	254,4	239,8	307,6	324,7
	Персонал	65,7	68,7	81,4	88,1
	Издръжка	188,7	171,1	226,2	236,6
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,0	0,0	0,0	0,0
	Общо разходи (I.+II.):	254,4	239,8	307,6	324,7
	Численост на щатния персонал	7	7	7	7

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 239,8 хил. лв. Същите представляват разходите на ЦУ на МОН и Националния студентски дом за предоставяните продукти/услуги. През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 7 експерта, от които 1 експерт от МОН и 6 експерта от Националния студентски дом.

Преглед на политиката за развитие на научния потенциал

Готовността на всяка държава да прилага европейското законодателство в областта на науката и изследванията не се измерва със способността ѝ да прилага правни разпоредби, а по-скоро да разполага с необходимите условия за ефективно участие в дейността на рамковите програми на Общността. Тези условия зависят от различни фактори:

- § наличие на съвременна инфраструктура и ресурси;
- § ефективно функциониране на институциите;
- § качество на изследователите и готовността им да участват в многонационални екипи на сътрудничество;
- § изграждане на съвременни мрежи за разпространение на информацията;
- § абсорбция на научните резултати от икономиката;
- § партньорско сътрудничество и т. н.

Съществено е и наличието на държавни и частни институции, които да са в състояние да осигурят необходимото съфинансиране за участие в Рамковите програми.

Целта на новата стратегическа политика е да се организира сътрудничество на различни нива, координация на национална, регионална и европейска политика, подпомагане на изграждането на мрежа от изследователски екипи и повишаване на мобилността на гражданите и на идеите с цел повишаване на конкурентноспособността на ЕС.

На базата на редица споразумения за двустранно научнотехническо или технологично сътрудничество със страните-членки на ЕС и трети страни се изпълняват научни програми и проекти във всички области на научното познание. България членува в над 30 международни и европейски научни организации, като участва в управлението на много от тях.

С цел успешното провеждане на общностната политика в областта на науката и технологиите е необходимо предприемането на следните регулативни мерки:

- § Разработване на стратегия за развитие на научната дейност;
- § Разработване на платформа за интензификация на връзките наука-образование-бизнес.

Одобрените националните научни програми на правителствено ниво обхващат следните приоритетни области: “Геномика”, “Информационно общество, нанотехнологии и нови материали”, “Българското общество – част от Европа” и “Космически изследвания”. Програмите в голямата си степен са релевантни на тематичните приоритети на Европейските рамкови програми и са отворени за участие на екипи от страните – членки и кандидатки за присъединяване, съобразно действащите им национални законодателства. Стартираха и две нови национални програми, свързани с визията за средносрочно развитие на науката и приоритетите за нея, както и стимулирането на малки и средни предприятия за развитие на модерни изследвания.

Политиката за развитие на научния потенциал, като база за развитие на научната дейност е насочена към:

- ü Създаване на благоприятни условия за младите специалисти в областта на науката и иновациите в България;

- ü Съществено присъствие на млади научни и преподавателски кадри в областта на научните изследвания;
- ü Осигуряване на обмен на информация на научни знания и разработване на национални и регионални научни програми;
- ü Повишаване на интелектуалния капацитет на нацията;
- ü Изграждане на основите на общество, базирано на знания;
- ü Повишаване конкурентноспособността на българската промишленост чрез внедряване на научни постижения, технологии и иновации;
- ü Насърчаване на провеждането на съвременни научни изследвания;
- ü Изграждане на стабилен фундамент за сътрудничество на науката и бизнеса, концентрация на ресурси и определяне на области от взаимен интерес;
- ü Изграждане на инструментариум за подкрепа на изследванията и иновациите в съответствие с макроикономическата рамка за развитие на технологиите в България;
- ü Създаване на специализирани фондове за стимулиране на научните изследвания и иновациите, прилагащи различни финансови схеми, в т.ч. револверен принцип, пилотни схеми за подпомагане на рискови проекти и т.н.;

Полза за обществото

РАЗВИТИЕ НА НАСОЧЕНИ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ В ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

- Ø Развитие на научния потенциал за провеждане на съвременни научни изследвания в полза на икономиката и обществото
- Ø Ограничаване процеса на „изтичане“ на интелектуалния потенциал и подобряване на възрастовия профил на заетите в областта на науката и създаване на условия за циркулация на научен потенциал и знания
- Ø Интензифициране на международното сътрудничество и интеграция между научни колективи и институции, насочени към участието ни в Европейското изследователско пространство

- Ø Създаване, разпространение и прилагане на научните знания за устойчивото развитие и по-доброто качество на живот

Постигането на тази оперативна цел министерството планира да реализира посредством следните 4 програми – “Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал”, “Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране”, “Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции” и “Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”.

Показатели за полза/ефект:

- Ø участие в международни научни програми и инициативи на учените;
- Ø увеличаване на конкурсите стимулиращи развитието на научно-кадровия потенциал;
- Ø включване в международни научни мрежи

Програма 13 “Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал”

Програмата цели подпомагането и провеждането на съвременни научни изследвания чрез финансиране на научни програми и проекти на програмно конкурсен принцип, насочени към създаване, съхранение, разпространение и прилагане на научните знания, в полза на устойчиво развитие на икономиката и обществото; ефективизиране на научната дейност на базата на анализ и оценка на научния потенциал, както и кариерно развитие на учени

По Програма 13 “Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ Разработване на национална политика за развитие на научната дейност и научния потенциал

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Анализ и оптимизиране на нормативната уредба, с оглед подобряване на икономическата и финансова среда за развитие на науката;
- Ø Разработване и приемане Национална стратегия за научни изследвания;
- Ø Подържане на регистър на научната дейност в България;
- Ø Разработване на критерии за оценка на научните резултати;
- Ø Разработване и актуализиране на критерии за оценка на научните приноси;
- Ø Даване на научни звания и съответните свидетелства за „доцент”, „професор”, „старши научен сътрудник” втора и първа степен;
- Ø Даване на научни степени и съответните дипломи за „доктор” и „доктор на науките”;
- Ø Утвърждаване и приравняване на научните степени, получени в чужбина към научните степени у нас;

- Ø Нови мерки, допълващи приетия Национален план за увеличаване на инвестициите в науката.
- ✓ **Ограничаване процеса на изтичане на интелектуалния потенциал, в посока на стимулиране на циркулацията му и подобряване на възрастовия му профил**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
 - Ø Разработване на съвременна методология за организиране на конкурс “Млади учени” и конкурс „Млади таланти”;
 - Ø Финансова подкрепа на грантова основа;
 - Ø Анализиране на научни резултати с оглед създаване на условия за реализиране на младите хора в науката и бизнеса;
 - Ø Осигуряване на награден фонд за класираните се участници в конкурса „Млади таланти” – схеми за подпомагане на подготовката на конкурса;
 - Ø Популяризиране на резултатите от проведените конкурси;
 - Ø Създаване на рамка от стимули за привличане на младите хора в участието на научни изследвания.
- ✓ **Стимулиране развитието на повече учени и регламентиране на позицията postdoc**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
 - Ø Дейности в подкрепа на конкурси за докторантски стипендии в европейските страни.;
 - Ø Анализиране на научни резултати с оглед създаване на условия за реализиране на младите хора в науката;
 - Ø Финансова подкрепа на грантова основа;
 - Ø Разпространение на резултатите от проведените конкурси;
 - Ø Дейности за привличане на външни донори.

Показателите за изпълнение:

- § Брой стипендианти;
- § Включване в нови научни мрежи.

Разходи по Програма 13

№	Програма 13 “Оценка, развитие и съхранение на националния научен потенциал”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	1477,4	13 011,9	13 405,7	14 404,9
	Персонал	685,4	727,3	719,5	775,3
	Издръжка	792,0	12 284,6	12 686,2	13 629,6
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на МОН	2,4	2,6	2,6	2,4
	1. Членски внос НЦИД	2,4	2,6	2,6	2,4
	Общо разходи (I.+II.):	1479,8	13 014,5	13 408,3	14 407,3
	Численост на щатния персонал	66	69	69	69

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 13014,5 хил. лв. и включват 13011,9 хил. лв. ведомствените разходи на ЦУ на МОН, Висшата атестационна комисия и НЦИД по предоставяните продукти/услуги. Администрираните разходи по бюджета на МОН в размер на 2,6 хил. лв. представляват членския внос заплащан от НЦИД.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 69 експерта, от които 4 експерта от дирекция “Научни изследвания”, 15 експерта от ВАК и 50 експерта от НЦИД.

Програма 14 “Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране”

Насърчаването на насочени научни изследвания във важни за страната области се реализира чрез финансиране на научни програми и проекти на конкурсен принцип - подпомагане създаването, развитието и разпространението и прилагането на научни знания, в полза на икономиката и обществото.

По Програма 14 “Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ Развитие на научната дейност в стратегически за страната области

Националните научни програми играят ролята на специализирани приоритети в областта на науката, целящи повишаване на конкурентоспособност на българската икономика. Като такива те се приемат и от нашите европейски партньори. Утвърдени са като релевантни на Рамковите Европейските програми на научното и технологично развитие и са в съответствие с изискванията на Европейската комисия за реципрочност по отношение на участия от други страни.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Разработване на методика за организиране на конкурс за национални научни програми;
- Ø Реализация на конкурсите;
- Ø Анализирание на научни резултати, с оглед развитието на нови научни направления;
- Ø Осигуряване на външен одит за степента на изпълнение на програмите;
- Ø Разпространение на резултатите от проведените конкурси и разширение на обхвата им при необходимост;

✓ Насърчаване на университетските изследвания

Целта е да се стимулират научните изследвания във висшите училища чрез привличане на млади хора, които да участват съвместно с хабилитирани лица в осъществяването на научни изследвания, като в процеса на работа се създадат условия за доразвиване на техните оригинални виждания, подготовка и защита на дисертационен труд.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Анализ на адекватността на условията за организиране на конкурс “Стимулиране на научните изследвания в държавните висши училища”;
- Ø Финансова подкрепа на грантова основа;
- Ø Реализация на конкурса;
- Ø Анализирание на научни резултати, с оглед развитието на научните изследвания;
- Ø Популяризиране на резултатите от проведения конкурс;

✓ Насърчаване на фундаменталните научни изследвания

Цели подпомагането на проекти с високо качество, насочени към решаване на важни проблеми за страната в областта на икономиката, обществените процеси и човешките ресурси, от разработването на които се очаква значим научен ефект и подпомагане издаването на български научни списания във всички области на науката.

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране и реализация на тематични конкурси в приоритетни области;
- Ø Финансова подкрепа на грантова основа;

- Ø Анализирани на научни резултати и определяне на последващи приоритетни направления;
- Ø Разпространение на резултатите и създаване на условия за последваща реализация;
- ✓ **Подкрепа участието на национални екипи в крупни международни научни програми и организации**
Дейности за предоставяне на продукта/услугата
 - Ø Финансова подкрепа на грантова основа със споделено съфинансиране;
 - Ø Подкрепа на двустранни научни и научно-технологични програми за изпълнение на съвместни проекти с други страни.
 - Ø Обновяване и доразвиване на Националната контактна мрежа (НКМ) и мрежата от национални представители в програмните комитети за подпомагане на българските учени за активното участие в рамковите програми на Европейската общност и проекти по Структурните фондове, изискващи съфинансиране;
 - Ø Реализация на многонационални научни програми към програма КОСТ;
 - Ø Участие в ЦЕРН – Европейска организация за ядрени изследвания.

Показателите за изпълнение:

- § Реализирани нови научни продукти;
- § Създаване на динамични позиции за млади учени на базата на двустранните научни програми.

Разходите по Програма 14

№	Програма 14 “Насърчаване развитието на научната дейност чрез програмно-конкурсно финансиране”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	13 763,8	40 072,7	41 460,6	44 572,2
	Персонал	109,3	132,8	146,8	161,5
	Издръжка	13 654,5	39 939,9	41 313,8	44 410,7
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на МОН	2 394,6	2 494,4	2 614,1	2 739,8
	1. Членски внос ЦЕРН и ФУЛБРАЙТ	2 394,6	2 394,4	2 514,1	2 639,8
	2. Текущи разходи за плащания към Фулбрайт и ЕНФ		100,0	100,0	100,0
	Общо разходи (I.+II.):	16 158,4	42 567,1	44 074,8	47 312,0
	Численост на щатния персонал	11	11	11	11

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 42 567,1 хил. лв. и включва 40 072,7 хил. лв. ведомствени разходи на ЦУ на МОН, по предоставяните продукти/услуги. Администрираните разходи по бюджета на МОН са в размер на 2 494,4 хил. лв. и включват членския внос за ЦЕРН и плащанията към Фулбрайт и Европейския научен фонд.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 11 експерта, от дирекция “Научни изследвания”.

Програма 15 “Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции”

По Програма 15 “Развитие на фундаменталните научни изследвания в хоризонтални научни институции” са включени продуктите/услугите предоставяни от БАН:

✓ Научни изследвания

- § В областта на националните ценности и идентичност – история, български език и литература, култура и изкуства;
- § В областта на естествените науки – математика, информатика, химия, физика, биология и др.;
- § В областта на технически науки;
- § В областта на обществени науки;

✓ Научно обслужване на държавата и обществото

- § В областта на хидрометеорология;
- § В областта на сеизмология и геофизика;
- § В областта на комуникации и информационното общество;
- § В областта на археология;
- § Събиране и съхранение на радиоактивни отпадъци;
- § Преустройство и частично извеждане от експлоатация на изследователския реактор ИРТ – 2000;

Програма 16 “Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”

Изграждане на институционални динамични звена за съвременни научни изследвания в стратегически за икономиката области Създаване на конкурентни научни продукти и ефективна пазарна реализация (оздравяване на връзката наука - индустрия) Изследвания, подкрепящи развитието на художествените и творчески умения - ДВУ.

По Програма 16 “Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”, министерството предоставя следните продукти/услуги:

✓ икономиката области

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Подкрепа на научни центрове за съвременни изследвания в стратегически за икономиката дейности;
- Ø Анализ на дейността им с цел последващо развитие на други направления в стратегически за страната области.

✓ Създаване на конкурентни научни продукти и ефективна пазарна реализация (оздравяване на връзката наука - индустрия)

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране на съвместен конкурс на базата на споделено финансиране и обхват на различни научни структури;
- Ø Финансова подкрепа на грантова основа
- Ø Мониторинг на изпълнението на програмата;
- Ø Анализирание на научни резултати, с оглед разширяване на конкурса във важни за страната области.

✓ **Подобряване на изследователската инфраструктура**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Организиране на конкурс „ Научна инфраструктура” на базата на споделено финансиране;
- Ø Разработване на методика;
- Ø Финансова подкрепа на грантова основа;
- Ø Мониторинг на изпълнение
- Ø Изграждане на специализирано научно оборудване.

Целта на този продукт/услуга е осигуряване на съвременна инфраструктура за провеждане на актуални научни изследвания.

✓ **Изследвания, подкрепящи развитието на художествените и творчески умения - ДВУ**

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Създаване на методология и реализация на конкурс за стимулиране на научните изследвания във ДВУ

Показателите за изпълнение:

- § Брой обновени инфраструктури;
- § Брой на интегрираните колективи, изпълняващи съвместни научни проекти и програми (оздравяване на връзката наука-образование

Разходи по Програма 16

№	Програма 16“Интегриране на научните изследвания в образователните процеси в ДВУ”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	2 769,7	8 125,6	8 420,4	9 053,4
	Персонал	79,5	96,6	106,8	117,5
	Издръжка	2 690,2	8 029,0	8 313,6	8 935,9
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета				
	Общо разходи (I.+II.):	2 769,7	8 125,6	8 420,4	9 053,4
	Численост на щатния персонал	8	8	8	8

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 8 125,6 хил. лв. ведомствени разходи на ЦУ на МОН, по предоставяните продукти/услуги.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 8 експерта, от дирекция “Научни изследвания”.

Други програми

Някои от дейностите в отговорностите на МОН не могат да бъдат представени в контекста на идентифицираните стратегически цели. Ето защо, МОН въвежда “област на политиката” с наименование “Други програми”, в която се отнасят всички програми (и по този начин съответните дейности/проекти), чиито принос за постигането на формулираните по-горе стратегически цели на ПРБК не може да бъде идентифициран, но които са му възложени посредством законодателството.

Програма 17 “Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци”

Бюджетната програма на НБПМКК цели повишаване и достигане на стандартите за качество в работата по колекционирането в съответствие с международните изисквания към Центровете за биологично разнообразие (ЦБР); въвеждане на допълнителни процедури за определяне на таксономични показатели на съхраняваните образци; създаване на условия за работа в съответствие с действащата нормативна уредба за работа с биологични материали.

Приемането, съхранението, контрола по качеството и отпускането на микробиологичните образци е единен комплекс от услуги. Основните дейности са свързани с поддържането на колекцията от над 8 000 образци, от които 8 % ежегодно се проверяват и възстановяват. Провеждат се и изследвания по запазването на тяхната автентичност. Всички щамове имат досиета на хартиен и технически носител и са описани в Каталог. Последният се разпространява чрез Интернет. Разработват се процедури и научно-приложни задачи, които целят повишаване на качеството на работата по колекционирането.

✓ Приемане, съхранение и контрол по качеството и отпускането на микробиологичните образци

Дейности за предоставяне на продукта/услугата

- Ø Приемане на образци на депозит – образците стават собственост на държавата и НБПМКК свободно може да ги предоставя на трети лица
- Ø Приемане на образци на отговорно пазене (в течен азот)
- Ø Съхраняване на микробиологични образци;
- Ø Проверяване и възстановяване на микробиологични образци;
- Ø Предоставяне на микробиологични образци от наличния фонд
- Ø Внос и износ на микробиологични образци от и за чужбина
- Ø Информационни услуги за наличие на микробиологични образци в наши и чужди колекции, справки за условия на култивиране

Показатели за изпълнение:

- Ø Брой внесени микробиологични образци от чужбина;
- Ø Брой изнесени микробиологични образци за чужбина;
- Ø Брой на проверяваните и съхранявани микробиологични образци.

Други институции, допринасящи за предоставянето на продукта/услугата.

Научни и учебни звена, които изписват нови микробиологични образци от чужди колекции или депозират собствени изолати.

Информация за наличността и качеството на данните

НБПМКК има богат опит в правилното събиране, картотекиране и каталогизиране на данните, както и за проверка на тяхната достоверност. Спазват се международните изисквания и базите данни се съхраняват на хартиен и технически носител (дублирано на различни места). Основният начин на събиране на информацията е от депозиторите, а проверка на данните – от бази данни на чужди колекции чрез Интернет.

Разходи по Програма 17

№	Програма 17 “Колекциониране, консервиране и дълготрайно съхранение на микробиологични образци”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	293,9	290,1	328,1	358,7
	Персонал	248,3	245,4	277,6	306,0
	Издръжка	45,6	44,7	50,4	52,7
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета	0,4	0,4	0,4	0,4
	1. Членски внос EBRCN	0,4	0,4	0,4	0,4
	Общо разходи (I.+II.):	294,3	290,5	328,5	359,1
	Численост на щатния персонал	32	32	32	32

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 32 експерта от НБПМКК.

Програма 18 “Администрация”

В програмата са включени дейностите, които подпомагат изпълнението на 17-те програми за постигането на стратегическите цели на МОН. Тъй като дейностите отнесени в програмата са междинни, т.е. обслужват предоставянето на продуктите/услугите, формиращи програмите във всички области на политиките, разходите за тях са изведени в самостоятелна програма 20. Числеността на щатния персонал по програма Администрация е 341. От тях 153 са служители на Централно управление на МОН, 159 на РИО, 11 на Центъра за контрол и оценка на качеството в средното образование и 18 на ЗОУФОС на МОН.

Дейности за програмата

- Ø участие в разработването на проекти на нормативни актове;
- Ø процесуално представителство на министерството пред съдилищата;
- Ø изготвяне проекти на договори и становища по законосъобразността на договори;
- Ø изпълнение на дейностите по разработване на проектите на годишния бюджет на министерството и бюджетите на ВРБК;
- Ø даване на методически указания на ВРБК относно изготвянето на отчетите за касово изпълнение на бюджета;
- Ø отчитане изпълнението на бюджета;
- Ø осъществяване на контрол на извършените плащания и анализ по видове разходи;
- Ø счетоводно отчитане, изготвя ежемесечни и годишни оборотни ведомости, подготовка на годишния баланс, счетоводно и касово обслужване на структурните звена;

- Ø анализ на потребностите и планиране обучението на персонала;
- Ø деловодно обслужване и архивиране на приключените преписки;
- Ø програмно и техническо осигуряване на компютърната техника;
- Ø ведомствена охрана и пропускателен режим;
- Ø материално-техническо снабдяване;
- Ø административно обслужване на юридически и физически лица;
- Ø протоколната дейност на министерството.

Разходи по Програма 18“ Администрация”

№	Програма 18 “Администрация”	2007	2008	2009	2010
I.	Общо ведомствени разходи:	5 665,2	5 453,7	6 265,8	6 715,3
	Персонал	3 351,1	3 742,7	4 200,4	4 590,9
	Издръжка	2 314,1	1 711,0	2 065,4	2 124,4
	<i>Администрирани разходни параграфи</i>				
II.	Администрирани разходни параграфи по бюджета на МОН	466,2	0	0	0
	1. Лихви по заем от Световната банка	466,2			
	Общо разходи (I.+II.):	6 131,4	5 453,7	6 265,8	6 715,3
	Численост на щатния персонал	341	343	343	343

Общият размер на разходите по програмата за 2008 г. е 5 453,7 хил. лв. и включват разходите на ЦУ на МОН, Регионалните инспекторати по образованието, Звеното за оперативното управление и финансово осигуряване на образованието и административните разходи на ЦКОКО. Администрираните разходи по бюджета на МОН в размер на 466,2 хил. лв. представляват лихва по заем от Световната банка.

През 2008 г. по програмата ще са ангажирани 343 експерта, от които 153 експерта от централно управление на МОН, 159 експерта от РИО на МОН, 20 експерта от ЗОУФОС на МОН и 11 експерта от ЦКОКО.